

מגזין הבולאים בישראל

גליון מס' 61 • ניסן תשס"ו • אפריל 2006 • מחיר 30 ש"ח

פסיפס מגידו - המאה השלישית
(תדפיס ראשון - יתכנו שינויים)

יודאיקה • הנפקות • חדשות מהארץ • חדשות מהעולם

ירושלים 2006 - בילוי מהנה

המוניות של שנת 1948; הבולים הראשונים של ישראל יופיעו בתצוגה על תהליכי ההכנה של בולי דואר עברי - עם הצעות האמן, הצעות וניסיונות דפוס; אוסף מארה"ב שטרם נראה בארץ על בולי דואר אוויר הראשונים עם כל פרטי ההכנה של הסדרה ואוסף על השימושים של הסדרה הראשונה מן המניין.

במדור בולאות נושאים נוכל ליהנות ממגוון אוספים מהרמה הגבוהה ביותר ועד הרמה של אוספים המוצגים לראשונה. בעלי החיים יוצגו בשני אוספי סוסים (8 ו-4 מסגרות), כלבי מזחלות, פיגורויים וינשופים; האומנות מיוצגת באוסף מוסיקה רומנטית ואוסף קולנוע; הטכנולוגיה באוסף תולדות התעופה, צילום, חשמל, בטיחות בעבודה וחקר החלל; ארגונים בינלאומיים - בתצוגה על הצלב האדום הבינלאומי, בתצוגה על תנועת הצופים ואוסף על האפיפיוריות; יודאיקה - באוסף על שבעת המינים.

תולדות הדואר ובולאות מסורתית של העולם

ישראל הפכה בשנים האחרונות לאחד המרכזים החשובים של בולאות רוסיה וברה"מ. הפעם נוכל לראות שני אוספים מהטובים בעולם על רוסיה הסובייטית ועל ברה"מ, השימוש בבולים עם תוספת ערך לצורכי דואר בברה"מ ותולדות הדואר של מלחמת העולם השנייה בברה"מ. מיוון מגיעים אוספים מעולים של ראשי ההרמס הגדולים והקטנים, בולי האולימפיאדה הראשונה והשנייה, תולדות דואר תקופת הכיבוש, סימוני דואר קדם בולים, מעטפות לאיים האיוניים לפני מיסוד שירותי הדואר הזרים שם, ועוד. הבולים הראשונים של האימפריה העות'מנית, של בלגיה ושל לוקסמבורג מוצגים ע"י ישראלים; תולדות הדואר של בירות, של גרינלד, של ערים או של שטחי משאל עם, בולים עם "צווארון" (פרסומת) או מעטפות שירות החבילות של רכבת בלגיה וגם 2 תצוגות המראות שיטות חיטוי דואר.

לא זכורה עוד תערוכה לאומית בארץ עם מגוון

6,500 דפי תצוגה, כ-20 דוכני סוחרי בולים וציוד בולאי, היצע מגוון של פריטים מיוחדים של השירות הבולאי, הפעלה לילדים ונוער, סיורי הדרכה במשך כל התערוכה, חידון נושא פרסים - כל אלה מחכים למבקרים בבנייני האומה בירושלים בימים 8 עד 11 במאי. אספן שלא יבוא - ללא ספק יפסיד.

התחרות

צוות השיפוט בראשותו של יו"ר ההתאחדות, עו"ד אלי וובר, מורכב מ-12 שופטים - רובם בינ"ל אומיים, מוסמכי איגוד הבולאות העולמי. מתוכם 4 מחו"ל ו-8 ישראלים. חלק ניכר מהאוספים זכו כבר בעבר במדליות גבוהות - זהב (כולל זהב גדול) ומוזהב ואילו אוספים חדשים, המוצגים לראשונה וטרם הגיעו לרמה גבוהה - יישפטו ברמה הלאומית או הארצית. תוצאות התחרות תתפרסמו נה על כל לוח תצוגה כבר ביום ד' בצהריים.

386 המסגרות שבתחרות משקפות את כל תחומי העניין שבבולאות בימינו. בדומה לחלוקה העולמית - גם אצלנו הרב יהיה משלושת התחומים הפופולריים ביותר: תולדות הדואר, בולי אות נושאים ובולאות מסורתית - אך יהיה ייצוג של כל 8 המדורים האפשריים בתחרויות המאורגנות לפי כללי איגוד הבולאות העולמי - FIP.

בתחום בולאות ארץ ישראל נוכל לראות את התפתחות בתי הדואר הזרים בארץ ישראל בתקופת הדואר העות'מני ב-3 אוספים (כל בתי הדואר, י"ם וח'פה); על התקופה הבריטית נוכל ללמוד מאוסף על הדואר האזרחי בארץ בשנים 1918-19, מתצוגה על תקופת בולי חיל המשלוח ממצרים או על תחילת דואר האוויר; השואה וקשרי הדואר של היהודים בתקופת מלחמת העולם השנייה יוצגו באוסף מישראל על דואר מחנות הריכוז, ושני אוספים מארה"ב מחנה ברגן-בלזן, ודואר היהודים הנמלטים הנמצאים בשנחאי שבסין; תקופת הביניים שלפני הקמת המדינה באה לידי ביטוי באוסף המתמקד בירושלים, באוסף הערים הנצו"רות, אוסף דואר ראשון לציון ואפילו מסגרת דואר

התאחדות
בולאי
ישראל

גיליון מס' 61
ניסן תשס"ו — אפריל 2006
מחיר: 30 ש"ח
מנוי שנתי: 100 ש"ח

בהוצאת ההתאחדות בולאי ישראל
מען המערכת: ת"ד 4523, ת"א 61045
טלפקס: 03-6295547
E-mail: ipf@netvision.net.il
http://www.israelphilately.org.il

מנכ"ל: טיבי יניב
עורך ראשי: צבי אלוני
עיצוב גרפי: א. אורן הפקות דפוס

הפקה: א. אורן הפקות דפוס
שדרות רוטשילד 109, ת"א

תוכן העניינים

- ירושלים 2006 - בילוי מהנה לכל . . . 2
- המשפחה, מה נראה, נרכוש או נלמד
- מהנעשה בחוגי הנוער 4
- על בולים וכלבים בחוגי הבולאות
- בולאות כללית 5
- מדריך בסיסי: כיצד להשיג ולטפל באוסף הבולים שלך
- דואר אוויר 7
- בולאות כללית 8
- מחשבות על הגדרה מחדש של "ספסי דואר"
- יודאיקה 10
- אכן, לא קם כמשה...
- הנפקות חדשות דואר ישראל 12
- תולדות ארץ ישראל 14
- דואר לשעת חירום - הגליל המערבי המנותק, נהריה
- מכתב מאדים אבאבא לתל-אביב דרך קפריסין - יוני 1948
- דואר אוויר 21
- תאונת מטוס בלתי מזוהה ממלחמת העולם השנייה
- ידיעות מהארץ 23
- הנפקות חדשות מהעולם 24
- הנפקות חדשות - או"ם 26
- מכתבים למערכת 28
- חותמות דואר ישראל 29

לכל המשפחה – מה נראה, נרכוש או נלמד

דוכני סוחרים מהארץ ומארה"ב יציעו מבחר גדול של בולים וציוד בולאי וישמחו להעריך אוספים של מוכרים פרטיים פוטנציאליים. חברת "לינדנר" מגרמניה תשתתף עם מבחר הציוד הבולאי הנודע שלהם שיוצע במחירי מבצע (דוכן כפול). התאחדות בולאי ישראל תארגן סיורים מודרכים לילדים, נוער ומבוגרים בכל שעות התערוכה (מ-12:00 עד 21:00). סיורים מאורגנים של בתי הספר אפשריים גם בשעות הבוקר, החל מ-9:00 אך ורק לפי תיאום טלפוני מוקדם. הפעלות נוער מאורגנות ע"י השירות הבולאי. ■

ירושלים 2006 במספרים

מסגרות תצוגה	אוספים	מדור תחרותי
114	19	תולדות הדואר
91	18	נושאים
108	16	מסורתי
5	1	גלויות מירב
18	3	דואר אוויר
18	3	דברי בולים
17	17	מסגרות בודדות
15	8	נוער
386	85	סה"כ

בנוסף: מדור ספרות בולאית 16 כותרים ועשרות מסגרות מוזמנות או הדרכה.

מסגרות	אוספים	מדינה
67	14	ארה"ב
28	8	דנמרק
58	11	יוון
41	13	שבדיה
192	39	ישראל
386	85	סה"כ

מכתבים וכיצד נהגו לסגור אותם או מהקליגרפיות המפוארות של כתיבת הכתובות, מכתב סוחרים מעזה משנת 1427, סימוני עץ תליה המאיימים על דוורים עצלנים, מכתבי "אקספרס" של פעם עם נוצה לבנה או שחורה, החותמות הראשונות מסביבות שנת 1600, מכתבי נפוליאון ודואר המצנפות של המהפיכה הצרפתית, איגרת הדואר הראשונה בעולם מוונציה 1608 ועוד רבים. סקירת תולדות המכתב מסתיימת כמובן עם מכתב מבזיל בפני השחור (ממחצית שנת 1840).

ד"ר יצחק און מציג קלף ספר תורה שנתלש ע"י חייל נאצי ששימש אותו למשלוח מכתב לביתו באוקראינה והדביק עליו בול היטלר. הפריט הוצג אמנם בתערוכה לפני שנתיים בת"א והפעם יוכלו לעיין בפריט יוצא דופן זה גם תושבי ירושלים. מוזיאון ישראל חוגג השנה 40 שנה להווסדו וזאת ההזדמנות להציג את הצעות העיצוב המקוריות של סדרת 6 בולי מוזיאון ישראל מ-1966. אוסף מארה"ב יציג 5- מסגרות את יצירות אמן המיניאטורות ארתור שיק שצייר, בין היתר, בולים לישראל, האו"ם, ליבריה ועוד.

זאת ההזדמנות להוסיף פריטים לאוסף וגם לבלות

שלל הפריטים המיוצרים ע"י השירות הבולאי מתוארים בנפרד ב"שובל" זה. לרגל התערוכה מכין השירות הבולאי הפתעה למנוים – מתנה ייחודית אך ורק למנויים הוותיקים. מבקרי התערוכה יוכלו לרכוש גליון חריג של כוכבי לכת, לפרקו ולהרכיבו מחדש כך שיתגלה הפרט המוסתר בצויר ולהשתתף בהגרלות נושאי פרסים. ניתן יהיה לרכוש בולי תווית משתי מכונות אוטומטיות למכר בולים או תוויות בולי אשנב ממוחשב. קריקטוריסטים מקצועיים יעמדו לרשות הקהל להכין תמונות להדפסת גליון בולים אישיים (גליון 12 בולים עם צילום רגיל, עם ציור שהמבקר יצייר במקום או יביא מהבית – יעלה 37 שקל; התוספת עבור קריקטורה בשובל והמקור יישאר גם כן בידיו – תוספת 20 שקל בלבד).

עשיר כל כך של תחומי איסוף מסורתי ותולדות הדואר.

דברי הבולים הם ענף פחות ידוע בארץ – אולי בשל מיעוט יחסי של גלויות, איגרות ומעטפות עם בולים מודפסים שהונפקו בכל התקופות בארץ. הפעם תהיה לכולנו הזדמנות לצפות באוספים המראים את כל מגוון הפריטים מסוג זה (שבדיה קלאסית וניו זילנד) או טפסים בשימוש שבוי מלחמה ברוסיה הצארית.

דואר האוויר של האיטי ושל לטביה יופיעו בשתי תצוגות כאשר דואר האוויר הקשור בנו כבר הוזכר בסעיף אוספי א"י.

לא חסר גם אוסף של **גלויות מירב** המאורגן בשיטה הנושאית (הציור האימפרסיוניסטי).

8 אוספי **נוער** מישראל ושבדיה מראים דינוזאורים, אוניות, בעלי חיים ומשמעותם, החיים בחווה ואוניות אך גם בולאות מסורתית ותולדות הדואר. לא כולם יודעים כי גם **ספרות בולאית** נשפטה ומקבלת מדליות לפי מידת המחקר, החדשנות ורמת הגימור. הפעם יוצגו מספר כתבי עת בולאיים מהעולם, כמה קטלוגים, מבחר מאמרי מחקר, קטלוג על תקליטור, וגם מחקר ביבליוגרפי.

הקהל יוכל לעיין במספר גדול של **מוצגים יוצאי דופן** – מחוץ לתחרות.

בפעם הראשונה יראו בציבור כמה מאוצרות ארכיון השירות הבולאי, כולם גליונות דפוס שלמים של הדפסות יוצאות דופן: גליון של 75 בולים שהם הנדירים ביותר עם שובל (לא, אין אלה בולי דואר עברי), גליון שלם עם 18 "שורות שובל" בלבד של בולי עצמאות 9 (סוג הדפסה שהדואר לא הודה עד כה פורמלית בקיומה!), גליון עם 16 גליונות זכרון "תביל 1957" כאשר המיספור מוכיח הדפסת 4.8 מיליון עותקים (היו זמנים...) ועוד.

מוזיאון אלכסנדר לתולדות הדואר ולבולאות מציג 3 מסגרות מאוסף אלכסנדר עם מכתבים מאד נדירים הקשורים בתולדות הצינונות, גלויות בכתב ידו של הרצל וגלויות אשר חולקו ע"י תלמידי גמנסיה הרצליה בשנים 1911-12.

הוודה קליינר הרכיב 48 דפים המראים כיצד התפתח המכתב החל מהמאה ה-15 ועד להמצאת הבול: נוכל להתפעל מתצורות מיוחדות של

על בולים וכלבים בחוגי הבולאות

מר אריק שוורץ ותלמידי חוג הבולאות בבית הספר "הבנים" בלוד.

הפתעה מרעננת ציפתה לחניכי חוגי הבולאות בבתי הספר "הבנים" בלוד ו"אחד העם" בחדרה, כאשר לראשונה במהלך לימודיהם, נפגשו עם אספן בולים מקצועי שחשף בפניהם מעט מרזי הבולאות התמאטית וריתק אותם בנושא מדהים – כלבי מזחלות.

עו"ד אריק שוורץ, בולאי ותיק, בהכירו את החשיבות של עידוד הבולאות בקרב הצעירים, נענה לבקשת התאחדות בולאי ישראל, לתרום מזמנו וידיעותיו למען חוגי הנוער.

נושא הרצאתו עסק באוסף "כלבי המזחלות" שהוצג לראשונה בתערוכת תלאבול 2004. מר שוורץ המכנה את עצמו "האסקימואי הישראלי" שילב בהרצאתו תיאורים מרתקים מחוויותיו כרוכב מזחלות מחד, והצגת פריטים בולאים הנוגעים במגוון ההיבטים של הנושא כמו זני כלבים המתאימים לסוג זה של פעילות, מבנה המזחלת, סוגי מזחלות דואר מזחלות – מאידך.

אין ספק שקבלת הפנים הנלהבת וההתעניינות הרבה שהפגינו התלמידים, יכולים להעיד עד כמה חיוניים הם מפגשי העשרה של הבולאים הצעירים עם בעלי הניסיון והידע. ההתאחדות תמשיך

בפעילות זאת ביתר חוגי הנוער הפזורים בארץ בתקווה לעודד ולהעמיק את תחביב איסוף הבולים. ■

הגדה של פסח בראי הבולאות

להחתים מכתבים מבלי להכתיבם את פני הצאר" כך כותב, בין היתר, עורך מדור הספרות של עיתון "הארץ" מיכאל הנדלזלץ במאמר מיוחד שסקר את ההגדה בעיתון. "בהגדה

לראשונה בתולדותיה הוציאה ההתאחדות לאור הגדה מיוחדת לפסח בראי הבולאות. ההגדה שזורה בסיפורי בולים ותמונות של בולים הקשורים לחג ולנוסח המקורי של ההגדה.

ההגדה זכתה לשבחים רבים ביותר מצד מאות החברים שרכשו אותה עבורם ועבור בני משפחה וקרובים וההזמנות לרכישת ההגדה עדיין נמשכות.

מחיר ההגדה הוא 39 ש"ח (כולל דמי משלוח) והמחיר לחברי ההתאחדות ומנויי "שבל" – 29 ש"ח כולל דמי משלוח.

את ההגדה ערך משה רימר, שהשקיע עבודה רבה ביותר במחקר וטרח לארגן ולאתר מגוון של בולים בהתאמה לנוסח המקורי של ההגדה ועל כך מגיעות לו תשבחות רבות. העורך קיבל מכתבי ברכה רבים מרוכשים שכלל אינם מכירים אותו. ההגדה זכתה גם לחשיפה מרשימה בתקשורת ורבים הזמינו אותה לאחר שקראו על כך בעיתונות.

"אין גבול לכוח המצאתו של העורך משה רימר, ביעור חמץ מאפשר לו לספר על בולים פגומים והדרך להרחיקם מהאוסף. "קדש" הוא מבוא לסיפור על פקידים פטרוטיים ברוסיה הצארית שדאגו שתופק חותמת מיוחדת שתאפשר להם

המיוחדת משולבים בולים וכן סיפורים הקשורים לתחום הבולאות – כולל גיליון מזכרת בולאי שהנפיקה הרשות הפלסטינית בשנת 1998 המתייחס לקטע מההגדה "עובדי עבודה זרה..."

כיצד להשגיח ולטפל באוסף הבולים שלך

מאת: דויד ר. ביץ'

הקדמה

הרבה בולאים מבינים שהם המשגיחים (אפוסטרופסים) של החומר הנמצא באוספים שלהם בעבורם ובעבור הבעלים הבאים. מצער לראות אספנים המראים זלזול בהשגחה על האוספים שלהם ומעירים הערות כמו "זה יהיה בסדר כל עוד אני חי". מאמר זה נכתב בכדי להראות שההשגחה והשמירה הנאותה על האוסף אינם בעיה מסובכת. מאמר זה הוא בעיקרו קצר ובסיסי בלבד. אלה המעוניינים ביידע מעמיק יותר, מן הראוי שיתיעצו במשמר נייר מקצועי.

הספריה הבריטית משמשת אכסניה לאוספים לאומיים בעלי חשיבות בין לאומית רבה אשר חלק מהם נמצאים בהשגחת הספריה מעל 250 שנה. במשך תקופה זו פיתחה הספריה, יחד עם קהילת הארכיונים, נוהלים ואמצעים להגן על אוספים אלה. בשנת 1989 פרסמה הספריה הבריטית את הספר *The Care and Preservation of Philatelic Materials* (ההשגחה והשימור של חומר בולאי), אשר נכתב ע"י T.J. Collings המנוח, מומחה מוביל בשימור נייר וע"י R.F. West-Schoolly, המנהל הקודם של האוספים הבולאיים. כותר זה הופיע בשתי הוצאות, השניה בשיתוף האגודה האמריקנית לבולאות.

בכדי לחלק הרצאה זו לקטעים מובנים ונוחים חולקה ההרצאה לשבעה תתי נושאים והם: סביבה, אור, נייר, דבק, פלסטיקים, נזקים פיזיים וטיפול.

* מבוסס על הרצאה בקונגרס הבולאי ה-87 של בריטניה, דרבי 8 ליולי 2005, ע"י דויד ר. ביץ' David R. Beech FRPSL המנהל והאוצר של האוספים הבולאיים בספריה הלאומית הבריטית.

סביבה

אוספים בולאיים אמורים להיות מאוחסנים בטמפרטורה הנמוכה מ-18 מעלות ולחות יחסית של 55% עד 60%. מחקרים אשר נערכו לאחרונה הראו שחומר (נייר) מנוקב ומצופה בדבק סובל מפחות מצוקה ומתח פנימי בלחות מעט יותר גבוהה מאשר היה מקובל בעבר. מעבר לתנאים אלה אספנים מסתכנים בהתפתחות פטריה אשר נוצרת בתנאי חום ולחות גבוהים יותר. זכור, שהגורם להצהבה הוא כפי הנראה פטריה, לכן השמירה על תנאים טובים מונעת את הכתמים הצהובים. במידה והאוויר יבש מדי הנייר סובל ממתח פנימי ובמקרה של בולים לא משומשים עם דבק נוצר מתח בשכבה שבין הנייר והדבק. המתח עלול לגרום להפרדה של ניקבוב. לחות היא כפי הנראה אחת מהסכנות העקירות לנייר ובמיוחד לדבק. אוורור החדר או מיכל האחסון תורמת להורדת הלחות, חימום מתון והדרגתי יכול לעזור בהרחקת הלחות. אין לחמם חדר לח ללא אוורור מתאים להוצאת הלחות היות ומצב זה יכול לעודד את גדילתה של הפטריה.

אוויר נקי חשוב מאד היות ומזהמים יכולים לגרום לנזק לנייר. עישון אינו מתישב כראוי עם בולאות בגלל נזקי האפר, הכתמים והעברת הריחות.

אור

מצב התאורה הטוב ביותר לשמירה על האוסף הוא חשכה מוחלטת. אך אנו זקוקים לאור כדי ללמוד את האוסף, להראות אותו לחברים ולטפל בו. נשאלת השאלה כמה אור? במונחים פשוטים, חומר אשר נמצא בתצוגה אמור להיות מואר בלא יותר מאשר 50 לוקס, עוצמת אור של 50 נרות במרחק 1 מטר.

מחובתה של כל ועדה המארגנת תערוכות בולים לדאוג לתאורה נאותה. התקן הוא זהה לזה המשמש בגלריות לאומנות לתערוכות ציור ורישום, אי לכך הוא אינו בלתי ניתן להשגה. בשעה שרוב מארגני התערוכות נמנעים מאור שמש ישיר, כמעט כולם נכשלים ואינם מתקרבים אפילו לרמת האור המומלצת ע"י המשמרים כלומר 50 לוקס.

מובן שהשגחה של רמת תאורה כזו יכולה להיות מסובכת ויקרה, אך יש לנקוט צעדים אשר יפחיתו את רמת הנזק הנגרם. הנזק שנגרם נראה בברור בהשוואה ובדיקה של אוספים מוגנים מאור בכללם אלה של הספריה הבריטית והאוסף המלכותי הבריטי אשר צוינו לשבח בשל הטירות והברק של צבעי הבולים שבהם.

צילום חומר בולאי טומן בחובו סכנות לא רק כתוצאה מחשיפה לאור אלה גם החום המלווה את הצילום גורם ליצירת מתח פנימי בנייר.

מכונות צילום מהדורות המתקדמים הן מעט פחות מזיקות, אך נדרש מחקר נוסף בנושא.

נייר

סוגי הנייר הם רבים ומורכבים מבחינת המבנה שלהם, ולצורך מדריך בסיסי זה מספיק אם נציין שלנייר יש רמת Ph שבין 6.5-8. Ph הוא מספר המבטא את רמת החומציות של החומר. נייר אשר רמת החומציות בו גבוהה נוטה להשבר, כמו נייר עיתון או ספרים עם עטיפה רכה. חומר בולאי עלול להפגע מהיותו עשוי מנייר חומצי מדי כמו למשל גלויות דואר, אשר רבות מהן הן כל כך גרועות עד שאורך החיים שלהן אינו עולה על מספר שנים. ניתן לפתור את בעית החומציות ע"י טיפול שיוריד את רמת

ממולץ, היות וחלק מהטיפולים עלולים לגרום לנזק, אולי לא בשלב הראשוני אלא לאורך זמן. הלבנת פריטים בולאיים אינה מומלצת ורבות מהשיטות שהיו נהוגות בעבר גרמו להשחתת של בולים ומעטפות, **אל תתפתה לעשות את התהליך בעצמך!**

יש לזכור נקודה נוספת בנושא תיקון וטיפול, יתכן שניקוי ותיקון של נייר מקובל בתחומים מסוימים אבל בבולאות קימת בעיה של הונאה במסחר או בתצוגה של חומר בולאי מתוקן ומנוקה. רק במקרים קיצוניים של נדירות, תיקון חומר בולאי הוא מוצדק ומקובל. דוגמא טובה לכך הם הבולים הראשונים של הוואי, הבולים המיסיונרים משנת 1851-1852, אשר הודפסו על נייר דק ושבייר. רבים מ-1999 העותקים הקיימים עברו תיקון, ואילמלי כן כפי הנראה לא היו קיימים היום!

כפי שצינתי בתחילת דברי אתם האספנים הנכם המשיגים על החומר שלכם בחיכם או עד שימכר. אנה השגיתו על החומר שבידכם למען הדורות הבאים אחרת לא יוותר חומר לאיסוף, מחקר, לימוד והנאה!

- ברצוני להודות לבארי נייט (Barry Knight) מנהל מחלקת שימור ומחקר בספריה הבריטית על בדיקת מאמר זה. ■

נשיא גרמניה לשעבר יוהנס ראו - שהלך לעולמו - היה אספן ישראל נלהב

נשיא גרמניה לשעבר היה אספן בולים נלהב ואסף גם בולי ישראל, אוספו בנושא בולי ישראל הוצג בתערוכות שונות. יוהנס ראו נתן את חסותו ליריד בולים בין לאומי שיתקיים באסן, בין ה-4 ל-6 למאי 2006.

נשיא גרמניה לשעבר יוהנס ראו

ציפוי אנטי סטטי לאיחסון פריטי נייר. הם לעולם לא ישתמשו ב-PVC אשר פולט חומצות בזמן התפרקותו.

נזקים פיזיים

ההגנה בפני נזקים פיזיים צריכה להיות מובנת מאליה. באחת מהאונברסיטאות בספרית ההשאלה יש שלט עליו כתוב בערך כך "בספרים יש לטפל בדאגה ולהרחיקם ממכרסמים, חרקים, ילדים ושאר מזיקים". ראיתי "פינות של תמונות" הגורמות נזק במיוחד למעטפות בשמוש לאורך זמן. כמובן יש לטפל בחומר בולאי בידיים נקיות אך אפילו כך הלחות של העור תעבור אל הבול או המעטפה. זו הסיבה שבספריות וארכיונים חומר רגיש נדיר מטופל בכפפות מיוחדות.

מדבקות לבולים, אם משתמשים בהן כראוי בטוחות לשימוש. אספנים רבים אינם מיומנים בשימוש במדבקות ויהיה זה רעיון לא רע אם אגודות בולאיות יערכו שעורים בנושא לאספנים חדשים. בכל מקרה יש להשתמש בלחות מינימלית, ולהדביק את המדבק רק בחלק העליון של הבול. כיסי פלסטיק הם תחליף בטוח בתנאי שהם עשויים פוליאסטר ומיועדים לחומר בולאי.

יש להמנע מכתבה בעיפרון על גבי מעטפות של מחירים והערות, מפני שכל פעם כאשר מוחקים את הסימון המחק גורם לנזק בנייר ואם התהליך חוזר על עצמו לבסוף ייווצר חור בנייר.

יכול להיות שיש ענין לקוראים לדעת כיצד אנו בספריה הבריטית מציגים ומאחסנים את האוספים הבולאיים, היות והסידורים האלה אמורים לשרוד מאה שנה. בולים ומעטפות מוכנסים למגני פוליאסטר ומוצמדים לדפי אלבום באיכות שימור אשר מוכנסים לתוך מגיני דף מפוליאסטר. אלה כ-60 בכל פעם, תלוי בסוג החומר, מאוחסנים בארגזים מאיכות שימור עם מכסה אטום מחומר נוקשה, ומיכלים אלה מאוחסנים על מדפים.

טיפול

יש להראות כל חומר בולאי הזקוק לטיפול למשמר נייר מקצועי. לא כל טיפול הוא

החומציות, אך אנו ממליצים שטיפול זה יעשה רק ע"י משמר נייר מומחה. גלויות דואר אשר הכיתוב עליהן נעשה בכתב יד או במכונת כתיבה ו/או כאשר הודבקו עליהם בולים נוספים זקוקים לטיפול מיוחד היות ותהליך הודדת רמת החומציות כרוך בהרטבה של הפריט. התהליך יפסיק את הפגיעה בפריט אך לא ישיב לו את צבעו המקורי.

כמובן שדפי אלבום חייבים להיות כאלה שלא יגרמו נזק לחומר הבולאי הנמצא בהם ולכן צריך להיות חופשי לחלוטין מחומצות ומתאים לתקן ISO 9706 לנייר.

דבק

כפי שנאמר קודם, ישנם מצבים אשר בהם נוצר מתח פנימי בין הדבק לבין הנייר עליו הוא נמצא, ניתן להקטין את המתח הנ"ל ע"י תנאי סביבה נאותים כפי שנאמר בקטע העוסק בתנאים סביבתיים. כאשר הדבק הופך להיות יבש מדי, במיוחד כאשר שכבת הדבק היא עבה, הוא עלול להסדק ואף לגרום לסדקים ונזקים בנייר של הבול או המעטפה. הסרת הדבק היא כפי הנראה, לטווח הארוך, הדבר הטוב ביותר שניתן לעשות. גישה זו שנויה במחלוקת ובדיקה נוספת נדרשת בכדי לבדוק ולהגיע לתוצאות טובות. הסרת הדבק במים אינה בהכרח התשובה הנכונה כי במיקרים רבים דיו וצבע עלולים להפגע.

דבק מגע, אשר נמצא על בולים דביקים מעצמם, הופך להיות לבעיה רצינית בנושא השימור. כמו שאנו יודעים, הדבק בסרטים שקופים כמו "סלוטייפ" ומוצרים דומים הרגישים ללחץ, הופך לצהוב - חום עם הזמן ונוטה להשאיר סימנים על כל דבר שעליו היה מודבק. האם זה יהיה המצב גם עם בולים בעלי דבק מגע? דרך אגב לעולם אל תנסה לתקן פריט בולאי עם סרט מדבק, הוא לא נועד למטרה זו.

פלסטיקים

רבות נאמר ונכתב על פלסטיקים ובולאות, לכן אומר רק שמוזאונים, ספריות וארכיונים מובילים בעולם משתמשים רק בפוליאסטר (Mylar-Melinex הם שמות מסחריים) ללא

חותמת מזויפת המעידה על "כשרות" דבר הדואר

מאת: עודד אלישר

יצרד א. בירד, היה קצין בחיל הים האמריקאי וטייס/נווט במטוסים האמפיביים בחייל זה. לאחר שבשנת 1925 פיקד על מטוסי הצי במשלחת של החוקר מקמילן שיצאה לאזור הארקטי אך נכשלה במרבית משימותיה, החליט שהוא יהיה הראשון לטוס לקוטב הצפוני.

שנות העשרים היו שנות הטיסות החלוציות שעוררו הדים רחבים בעולם וזכו לפרסומות נרחבות. כל טייס שרצה ותיכנן טיסה חלוצית כלשהי זכה לתקשורת המונים ובירד, שריצד בירד היה חשוב לו יותר מכולם, ידע היטב מה חשיבותה של תקשורת חיובית ולכן, כאשר התקשר עמו סוחר הבולים הידוע א. רוסלר מניו ג'רסי והציע לו לקחת עמו 99 מעטפות דואר לטיסה החלוצית לקוטב כדי שאפשר יהיה להחתימים וכך להוכיחה גם בדרך הבולאית, הסכים לכך מיד. התוצאה הייתה מספר מעטפות שנלקחו על ידי בירד לטיסתו החלוצית שארעה ביום 9 למאי 1926 ושבה, הוא והטייס פליויד בנט היו הראשונים לטוס מעל הקוטב הצפוני.¹

אם בוחנים את אחת מהמעטפות הנ"ל (תמונה מס' 1), רואים כי היא נושאת חתימתו של בירד אך החותמה בתאריך הנ"ל ב-Ny Alesund שבצפון האי שפיצברגן שנמצא כ-800 ק"מ דרומית לקוטב הצפוני, משם יצאה הטיסה ואילו חזרה, אך אליה וקוץ בה.² מי מכיר ומי יודע היכן, ומה היא Ny Alesund? דבר זה הטריד מאד את סוחר הבולים רוסלר הנ"ל. עולם התקשורת הכיר את Kings Bay ואספנים ידעו היכן היא. האם יקבלו האספנים את המעטפות האמורות כ"כשרות" חרף היותן נושאות חתימתו של בירד עצמו? לכן, כדי שכל האספנים יוכלו לזהות את מקומה של עיירה זאת, יצר

חותמת הנושאת תאריך דומה אך בשם Kings Bay שהוא שמה הקודם של העיירה הנ"ל (שם שהיה ידוע לאספנים במשך שנים רבות כמקום יציאת הטיסות של אחרים כגון: אנדרה השבדי שנעלם עם הכדור הפורח שלו בנסיון טיסה לקוטב בשנת 1897 או טיסותיו הלא מוצלחות של האמריקאי וולמן שיצאו גם הן משם) והטביע עימה על כל מעטפותיו וכך הפך אותן "לכשרות" לכל דבר.³ יש לציין כי כל המעטפות שהוכנו על ידי רוסלר היו ממוענות אליו לפי כתובתו בניו-ג'רסי. המעטפה המוצגת כאן היא היחידה הידועה עם מען שונה והוכנה באופן פרטי על ידי הנמען ריימונד קלרקסון וגם היא נושאת חותמת מזויפת זאת, כך שבדאי עברה תחת ידיו של רוסלר. עד לאחר פתיחת הארכיון של בירד, שנים רבות לאחר מכן, הייתה תוספת חותמת "קינגס-ביי" הראייה הניצחת ל"כשרותן" של המעטפות שאומנם נישאו על ידו בטיסה לקוטב. לאחר פתיחת הארכיון נמצאו מעטפות אחרות הנושאות את חתימתו של בירד ללא הזיוף הנ"ל, ובנוסף גם נושאות חותמת המשלחת של מקמילן משנת 1925 בה השתתף (תמונה מס' 2).

הערות:

1. שנים רבות לאחר מכן התעוררו ספקות אם אומנם הגיע לקוטב הצפוני אך עד כה הוא מוחזק כמי שאומנם היה הראשון להגיע לשם. ב-1929 היה הראשון לטוס מעל הקוטב הדרומי ולגבי כך אין מחלוקת כלשהי.
2. נורבגיה קיבלה על עצמה את השליטה בשפיצברגן באוגוסט 1925 ושינתה את השם "שפיצברגן" ל"סבלברד" ואת שמה של Kings Bay ל-Ny Alesund.
3. היו זיופים בולאיים נוספים של טיסה זאת אך שם הכל היה מזויף. פה רק הוספה חותמת על מעטפות כשרות לכל דבר. רוסלר עצמו הורשע כעשר שנים לאחר מכן על פעילות בולאית בלתי חוקית אך לא לגבי הנ"ל.

מקורות:

Ice Cap News — רבעון האגודה האמריקאית של אספני האזורים הארקטיים (ASPP), כרך 34 (ע' 158) וכ"כ Air Post Journal — ירחון האגודה האמריקאית לדואר אויר (AAMS) מאוגוסט 1997 (ע' 339).

תמונה מס' 1

תמונה מס' 2

תודה על תרומת בולים לנוער

לנאורה בטש, מחיפה
לאידע גולשטיין, מקיבוץ דליה
למשה קול-קלמן, מקיבוץ להב
לדורון עזרי, מתל-אביב
לגב' רינה נדל, מנף-ים הרצליה
לאהרון אלכסנדר, מירושלים
לאריה בר-לב, מקיבוץ שדה בוקר
לד"ר יואב קראוס, מחיפה
למשפחת גוגנהיים, רמת-חן

מדור חילופין

מעוניין להחליף בולים בנושאי תמאטיקה (בולים לא חתומים, מעטפות יום ראשון, מכסימום קרד, חותמות מיוחדות).

כרמי אשר

ת.ד. 5105, אשדוד 77150
טל' 054-4573908

מחשבות על הגדרה מחדש של "טפסי דואר"

בתחום איסוף דברי בולים של רוסיה הצארית

מאת: מירון לם

על הדפסה רשמית) ואשר אינו נושא בולי דואר. מקובל להניח שבכדי שטופס דואר יהיה חלק מהליך הדואר הרגיל, בולי דואר בערך הנכון צריכים להיות מודבקים עליו ע"י השולח. כמו כן מקובל לכלול בקטגוריה זו את גלויות הדואר המונפקות ע"י רשויות המדינה. במקרה של קבלת ההגדרה הנ"ל, כל הקבוצה של "טפסי דואר" מוגבלת ל-6 סוגים של גלויות דואר המוגדרות כ-H&G 1-6 ואינם כוללים מגוון רחב של חומר בולאי אשר לעניות דעתנו קשור קשר ישר לאיסוף "טפסי דואר" formulars.

אי לכך מציע המחבר, הגדרה מעט שונה ל"טופס דואר" formular: "טופס או כרטיס אשר הונפק ע"י רשות הדואר או באישורה לצורך משלוח במערכת הדואר, ואשר אינו נושא ביול מודפס מראש". אפשר להבחין שבהגדרה שלנו חסרים שני אלמנטים: הצורך בנכחות הסמל של הרשות, והנכחות של בולי דואר אשר הודבקו ע"י השולח. כפי שנראה בהמשך, אי הופעתו של הסמל על גבי הטופס אינה מרמזת שהטופס אינו "רישמי", ומאידך נכחותו של הסמל אינה אומרת שהטופס הינו "רישמי" (באוספו של המחבר מצויים מספר טפסי דואר נושאי סמל המדינה אשר הונפקו ע"י מוצאים לאור פרטיים). בנושא הביול, אנו נראה שהתקנות הכלליות הנהוגות לגבי ביול בכלל תקפות גם לגבי "טפסי דואר" ולכן טפסים אשר נשלחו ע"י מוסדות ואיגודים הפטורים מתשלום דמי הדואר, עברו דרך מערכת הדואר ללא ביול.

קשה שלא להתרשם מהעובדה שיותר ויותר מאמרים אשר נושאים את "טפסי דואר" מתפרסמים לאחרונה בספרות הבולאית. זו, כפי הנראה התוצאה של עניין הולך וגובר בשטח איסוף זה. ניתן להסביר חלקית את התופעה בהתרשנות כיום לתצוגה של חומר כזה בתערוכות בולאיות.

בו בזמן, ההגדרה של "טופסי דואר" אינה ברורה די הצורך ולא ברור מה ניתן להכליל באוסף כזה. אפילו המינוח אינו מוגדר כראוי, וניתן למצוא מונחים כמו "postal forms" או "formula cards" ואחרים בכדי לכנות את סוג החומר הנדון. אנו מעדיפים להשתמש במונח "formular" כפי שמופיע בקטלוג H&G (Higgins and Gage).

מסורתית, "טופס דואר" formular מוגדר כטופס אשר הונפק ע"י רשות דואר או ברשותה, ואשר נושא עליו את סמל הרשות (כהוכחה

תמונה 1: טופס העברת כסף אשר הונפק ע"י רשות הדואר והטלגרף במחוז גרודנו. במקרה זה נשלחה ההודעה בדואר בנובמבר 1921, ומאחר שהיתה זו העברה רשמית – לא היה צורך בביול.

תמונה 2: טופס המלווה חבילה (כרטיס חבילה) שנשלח בדואר בדצמבר 1915. הונפק ע"י רשות הדואר והטלגרף של אזור מינסק. בטופס זה חסר סמל הרשות המנפיקה או המדינה.

קטגוריה לשייך פתקים שונים, טפסי מברקים ריקים וכדומה. כמו כן יש להחליט לגבי המונח "רישמי" ושאינו רישמי ודרך הזיהוי. 3. העדר סמל רישמי אינו אומר בהכרח שהפריט אינו רישמי (כמו שהובא במאמר), כמו כן עלינו לציין שנוכחותו של הסמל אינה הוכחה לרישמיותו של הפריט, אך זה נושא למאמר נפרד. המחבר מקווה שמאמר זה יגרום לויכוח בנושא אשר כתוצאה ממנו תיקבע הגדרה מקובלת של "טפסי דואר" ואיסופם. ■ (מאמר זה בגרסה מורחבת יפורסם ב"רוסיקה" "Rossica", ארה"ב, אפריל 2000).

תמונה 5: כאן נתיחס לסוג של טופס דואר המוגדר על ידנו כחצי רישמי. סוג זה כולל טפסים אשר הונפקו ע"י מוסדות פרטיים תחת החסות של בית המלוכה, כמו למשל הגלויה שהונפקה ע"י משרד המידע המרכזי על שבויי מלחמה המסונף לצלב האדום הרוסי, כאשר מהנוסח עולה שהצלב האדום הרוסי היה תחת החסות של הקיסרית מריה פדורובנה.

תמונה 6: הדוגמא הבאה מביאה כליל של רוסיה הצארית אשר הוסב לטופס דואר ע"י הטבעת חותמת מיוחדת. המצב הכלכלי בברית המועצות בשנים הראשונות היה כבי ו, בנוסף למחסור הכללי בכסף ומוצרים היה גם מחסור בטפסי דואר מכל הסוגים, בדואר המרכזי וגם באזורים הרחוקים יותר. בו בזמן, במחסנים, משאח טפסי דואר שונים בכמויות ניכרות מהתקופה הצארית. פתרון מתבקש היה שימוש במלאים אלה. למטרה זו היה צורך בתחילה לבטל את הבולים המודפסים הקודמים והסמלים של התקופה הצארית ולקבוע תעריפי דואר חדשים. הדרך הזולה ביותר היתה להשתמש בחותמים מיוחדים כמו זה שמכר למעלה. המחבר מודע לעובדה שסוגים שונים של חותמים הוטבעו באזורים שונים וע"י מנהלי דואר שונים. ההגיון הפשוט אומר שכללים של הדואר הצארי, ברגע שבטלו הבולים שעליהם הפכו באחת לטפסי דואר.

בקטגוריה נפרדת אנו יכולים לסווג טפסי דואר ריקים (כולל כלילים) אשר הפכו לטפסי דואר. מצורפות למאמר מספר דוגמאות של "טפסי דואר" אשר מתיישבות עם ההגדרות שלנו.

לסיכום

1. יהיה זה לא נכון להגביל את שטח האיסוף של "טפסי דואר" ל-6 הגלויות הראשונות המוזכרות בתחילת המאמר.
2. היות ושטח איסוף זה הוא בתול לחלוטין, יש צורך ראשוני להגדיר איזה פריטים ישתכנו לקטגוריה זו. במיוחד יש להחליט לאיזה

תמונה 3: גלוית דואר "אל המשרת בשרות פעיל / ומהמשרת שרות פעיל". כמו שניתן להבחין, המשלוח היה פטור מתשלום ואין בול, כמו כן ניתן להבחין בחסרונם של הסמל. האם מכך ניתן להסיק שגלויה זו היתה בלתי רשמית?

תמונה 4: טופס גלויה המיועד לשבויי מלחמה, הונפק ע"י משרד הדואר במוסקבה ב-1915. גלויות מסוג זה הונפקו גם בפטרוגרד, כמו כן קימות מספר לא מבטול של גלויות כאלה שהודפסו במחנות השבויים עצמם כמו בברזובקה, איסק, פאשהנקה טובולסק ועוד. כמו כן קימות גלויות אשר הודפסו ע"י מעסיקים של שבויי מלחמה וקשה מאד להבחין אם הטפסים הם רשמיים של מחנה העבודה או הודפסו ע"י מעסיקים פרטיים.

אכן, לא קם כמשה...

מאת: אריה ליין

הרמב"ם נחשב לגדול הפוסקים היהודים בימי הביניים, נוסף להיותו רופא מפורסם. היה נגיד כל הקהילות היהודיות במזרח. בין ספריו הרבים "פרושי המשנה", "איגרת השמד", בה הגן על יהודים שאולצו להתאסלם, "מורה נבוכים" – כתב הגנה פילוסופי על היהדות ואיגרות עידוד ליהודי תימן, אבל החשוב בספריו הוא "מישנה תורה" ובו הלכות הדת.

הרמב"ם מת במצרים, אך לפי המסורת הובא לקבורה בטבריה.

החפץ ביקרו של הרמב"ם

יש לציין שעיקר הכבוד הבולאי שניתן לרמב"ם בא מאיש אחד, שאינו אלא סוכן הבולאי של הרבה רשויות דואר והוא מר מלמוד מניו-יורק. הסוכנות הבולאית של מלמוד חולשת על רשויות דואר רבות בעולם ובזכות בעליה, אנו נהנים, בצורה זו או אחרת, משפע הנפקות בנושאים הקרובים לליבו.

זו, אם כן, הסיבה שרשימת הבולים עם דיוקנאות כמו הרמב"ם, אינשטטין ויהודים טובים אחרים, גדלה מיום ליום. לא כל אספני יודאיקה מאושרים מכך, שכן מדובר בהוצאה כספית ניכרת, אבל איש לא מכריח אותנו לרכוש את כל הבולים והגליונות הרבים בנושאים אלה. בסך הכל טוב שיש מישהו שדואג להנציח את הגנים היהודי בבולי דואר.

בבולי הרמב"ם – גם נושאי משנה

מנפיקי הבולים יודעים להבטיח הפצה מירבית של הבולים על-ידי הוספת נושאי משנה לציור העיקרי וכך אפשר למצא שפע נושאים שמקובלים באיסוף הנושאים.

ישקבע את המובאה הידועה לאישיותו של גדול הפילוסופים היהודים, משה בן מימון – הרמב"ם, בנוסח "ממשה (בן עמרם) עד משה (בן מימון) לא קם כמשה", התכוון, כמובן, לצד הרוחני בגדולתו של הרמב"ם. בפרפרזה אפשר להוסיף, שבהיבט הבולאי, לא קם פילוסוף דומה לרמב"ם, שזיכה אותנו בכמות בולים, כרבנו משה בן מימון... לכאורה הרמב"ם הוא "שלנו", היהודים ועם כל הכבוד לסגולותיו בתחום הרפואה והפילוסופיה והשפעתו על התרבות העולמית, במיוחד בארצות ערב (שמו הערבי היה "אבו עימרן מוסה איבן מימון, איבן עבדאללה), כבודו הבולאי לא ניתן לו בארצות אלה, משום מה. גם ספרד, ארץ הולדתו של הרמב"ם (קורדובה 1135-1204) המעיטה בהנפקת בולים לכבודו של הרמב"ם, כנ"ל ישראל ומדינות אחרות, על-אף שהיה מורה דרך גם לפילוסופים ערבים ונוצרים.

בן י"ג היה הרמב"ם כשהלמוה"דים (המוסלמים הקנאים) כבשו את קורדובה ואילצו את ה"לא מאמינים" להתאסלם או להגר מן הארץ. יחד עם רוב בני הקהילה עזבה משפחת מימון את העיר וב-1160 הגיעה לפאס, שבמרוקו. במרוצת הזמן בא הרמב"ם בחברת רופאים ופילוסופים ערבים במרוקו, שהעריכו אותו מאוד. בשנת 1171 עלה סלח'אדין אל כס המלוכה במצרים וזו היתה לארץ מקלט ליהודים. במרוקו נצטוו היהודים להתאסלם, ומשפחת מימון עזבה את מרוקו כבר ב-1165 כשפניה לארץ ישראל. לאחר שישבה בירושלים ובחברון וסבלה כאן ממסעי הצלב, החליטה המשפחה להשתקע במצרים ומשה היה לרופא בעל שם.

כשסלחא א-דין מת ובנו אלאפדאל, עלה אל כס המלוכה, היה הרמב"ם לרופא הפרטי.

ו. בוריס מאשדוד מבקש לציין שנוסף לחותמת ולגלויות הזכרון לארי שטרנפלד שהזכרנו בחוברת הקודמת, הופיעו בפולין, בעבר הלא רחוק מספר חותמות לזכרו של אבי הקוסמונואוטיקה, היהודי הפולני ארי שטרנפלד.

כדוגמה הבאנו כאן שני גלויות רמב"ם מן האחרונים, שנוסף לדיוקנאות רמב"ם הרופא, אפשר למצוא בהם גם נושאים כמו נוף ירושלים, אתרים בספרד, פיסול, שטרות כסף בבולי דואר, בול על בול ועוד ועוד.

הערות למדור

ל. פונד מבתיים מפנה תשומת ליבנו לגלויה ארגנטינאית מעניינת שלא הזכרנו בחוברת הקודמת, אך ראוייה לאיזכור. דואר ארגנטינה הקדיש בדצמבר 2005 גלוית זכרון רשמית עם חותמת מיוחדת ובול מוטבע והכל יודאיקה. הגלויה הוקדשה למלאות 70 ל-DAIA ("דלגציון אסוסיאציונס ישראליס ארגנטינאס") – נציגות קהילות יהודיות בארגנטינה. בגלויה יש איזכורים לכמה נושאים יהודים, כמו לוחות הברית (בבול המוטבע); מובאה של איינשטיין, משנת 1954; תמונה מהפגנת מחאה נגד אנטישמיות וכמובן חותמת האירוע, המוקדש ליובל DAIA. אכן גלויה מרשימה וחשובה להרבה אספני יודאיקה. בספטמבר 2005 הקדיש דואר ארגנטינה חותמת מיוחדת אחרת ליובל DAIA, אף היא, כמובן שייכת ליודאיקה.

ROMANO HOUSE OF STAMPS Ltd. - M.R.M – MAIL AUCTIONS

המכירה הבאה: סוף מאי 2006

חומר בולאי מגוון:

ארץ ישראל, מנדט, מנהלת העם, מדינת ישראל, אוטוגרפים. חו"ל: אירופה, אסיה, אוספים, סדרות בודדות מכל התקופות. נומיסמטיקה: מטבעות, שטרות מנדט וישראל

מעוניינים בחומר בולאי ללקוחותינו בארץ ובחו"ל.

כתובתינו: דיזינגוף סנטר – תל אביב – ת"ד 23274 תל אביב 61231
שעות פתיחה: ימי א'-ה' 9.30-20.00 ו' 9.30-13.30

נציגים בלעדיים לאביזרים ואלבומי:

Exclusive Agency in Israel of LINDNER

חבר באגודות: I.S.D.A. - I.F.S.D.A.

http://www.romano.stampcircuit.com

Email: romano@stampcircuit.com

טל / פקס 972-3-5282790

שילוב שלוש הכתובות בפסיפס מהמאה השלישית, הקושר בין קצין בצבא הרומי לנצרות באולם תפילה, הוא ממצא ייחודי ונדיר. זמנו קדום להכרתה של הנצרות כדת מוכרת ורשמית, ולכן הוא חשוב מאוד להבנת הנצרות בתקופה זו, לחקר הצבא הרומי במזרח האימפריה, ולסוגיות הקשורות לנוכחות קהילה נוצרית לצד יישוב יהודי-שומרוני מעורב.

האתר במגידו נחשף בחפירות הצלה ממושכות, שערכה רשות העתיקות לבקשת שירות בתי-הסוהר וצבא-ההגנה-לישראל. בחפירה השתתפו – כחלק מפרויקט שיקום אסירים – כמאה אסירים יהודים, מוסלמים, נוצרים ודרוזים, המרצים את עונשם בכלא מגידו וכלא צלמון.

גליונית מזכרת – חברת הדואר

תדפיס ראשון.

פרחים

שני בולים בערך נקוב של 1.50 ש"ח, יופיעו כגליונות גנריים "הבול שלי" – פרחים. ניתן להוסיף להם תמונה או קריקטורה אשר תצויר במקום ע"י אומנים. מחיר רגיל 37 שח ועם קריקטורה תוספת של 20 ש"ח.

צבעוני

הצבעוני (Tulipa) הוא צמח רב-שנתי בעל בצל, החבוי בעומק האדמה. הוא פרח אביב מובהק: עם התחממות האוויר בוקעים מן הקרקע עלים בודדים, ומביניהם עולה גבעול הנושא בראשו פרח בודד, מרהיב ביופיו.

אקווילגיה

אקווילגיה (Aquilegia), בת משפחת הנוריתיים, מצטיינת בפרחה קייצית מרהיבה. האקווילגיה כבשה לה מקום בגנים רק

הטנקים של "יד לשריון", שהוא מן המגוונים והחשובים בעולם כולו. האתר כולל גם קריית חינוך העוסקת במורשת הגבורה ואהבת הארץ; מרכז בינלאומי לחקר נידת ציפורים, המשולב בפעילות חינוכית; אמפיתיאטרון פתוח ואנדרטת בנות-הברית במלחמת העולם השנייה.

8.5.2006 – תערוכת בולים לאומית ירושלים 2006

גליונית מזכרת – פסיפס מגידו

פסיפס מגידו – המאה השלישית (תדפיס ראשון – ייתכנו שינויים).

הפסיפס התגלה באתר עתיקות השוכן בשולי עמק יזרעאל, על גבעה מדרום לנחל קיני ותל מגידו, במתחם בית-כלא מגידו. האתר מזוהה עם כפר-עותנאי, הנזכר במקורות ארץ-ישראליים מהמאה הראשונה עד המאה הרביעית לספירה.

28.2.2006 – בול דואר ישראל – 1.50 ש"ח

תמונת הבול לא פורסמה ב"שבל" הקודם כדי למנוע חשיפה מוקדמת של הסמל החדש של דואר ישראל.

1.3.2006 – תוית מאו"ר

(מכירות אשנב ושרותים ברשת) תוית מן המניין המחליפה תוית המס"ד הקודמת. מונח חדש במקום תוית מס"ד (מיכון סניפי דואר).

11.4.2006 – יום הזכרון "יד לשריון" בלטרון

על אם הדרך הראשית מת"א-יפו לירושלים, אתר ההנצחה של חללי השריון, החיל שנטל חלק מכריע בקרבות היבשה במלחמות ישראל. בראש הגבעה ניצב בניין המשטרה הבריטית כעדות לקרבות מרים שהתחוללו במקום במלחמת העצמאות, בניסיון נואש לפרוץ את הדרך לירושלים הנצורה. בניין זה משמש כמרכז ההנצחה.

סביב האתר נמצא פארק העוצבות המשוריינות, ובו אנדרטאות המספרות את סיפור העוצבות ולוחמיהן. באתר מצוי מוזיאון

דוארמט - תיית דואר מיוחדת לתערוכה

תיית מאו"ר - מיוחדת לתערוכה

סוף מאי 2006

גליונית זכרון - ילדי אמריקה מציירים את ישראל

לכבוד תערוכת הבולים הבינלאומית בווינגטון. פרטים ניתן למצוא בשבל מס' 60 עמוד 7.

יולי 2006

100 שנה לבצאל - הנפקת הבול מתוכננת בשלשה צבעים שונים, גליון חריג.

אקדמיה לאמנות וציטוט ירושלים
Academy of Art & Design Jerusalem
أكاديمية الفنون والتصميم اورشليم

שמים: כוכבי לכת - ובהם כדור-הארץ, ירחים, אסטרואידים, שביטים, אבק וגז. השמש, המצויה במרכז המערכת, היא כוכב המהווה את חלק הארי של מסת המערכת כולה. הודות למסתה הגדולה מאוד (כ-350 אלף פעם ממסת כדור הארץ), נוצרים בליבתה התנאים ליצירת תגובות תרמו-גרעיניות, שהן המקור לחומה ואורה. כל יתר הגופים במערכת השמש הם אפלים וקרים, ואנו רואים אותם אך ורק הודות לאור השמש המוחזר מהם. הודות לאורה ולחומה של השמש מתאפשר קיומם של החיים על כדור הארץ.

(תיאור הבולים הוא על-פי שמות הכוכבים המודגשים בשובל של כל בול).
אורנוס ושני ירחיו הגדולים ביותר; **צדק** (יופיטר) וארבעת ירחיו הגדולים: איו, אירופה, גנימד וקליסטו; **כדור הארץ** והירח שלו, **מאדים** (מרס) ושני ירחיו - פובוס ודימוס; **שבתאי** (סאטורן) וירחו טיטאן, קטע מהשמש; **פלוטו** (הכוכב הקטן בבול) וכירון - הגדול מבין ירחיו, **נפטון** (הכוכב הגדול בבול) וטריטון - הגדול מבין ירחיו; **נוגה** (ונוס) (הכוכב הגדול בבול), **כוכב חמה** (מרקורי) (הכוכב הקטן בבול), קטע מהשמש.

במאה ה-20, והצליחה הודות לסוחר הזרעים, שעודדו טיפוח של מיגוון צורות. בימי-הביניים נודעה לה חשיבות כצמח מקובל ברפואה העממית, אך כיום היא הפכה לצמח נוי וקטיוף בלבד.

קונטרס מערכת השמש - גליונית המזכרת של מערכת השמש תופיע בנוסף גם בצורת קונטרס

מערכת השמש נמצאת בשוליה של גלקסית שביל החלב ומכילה סוגים שונים של גרמי

דואר לשעת חירום - הגליל המערבי המנותק, נהריה

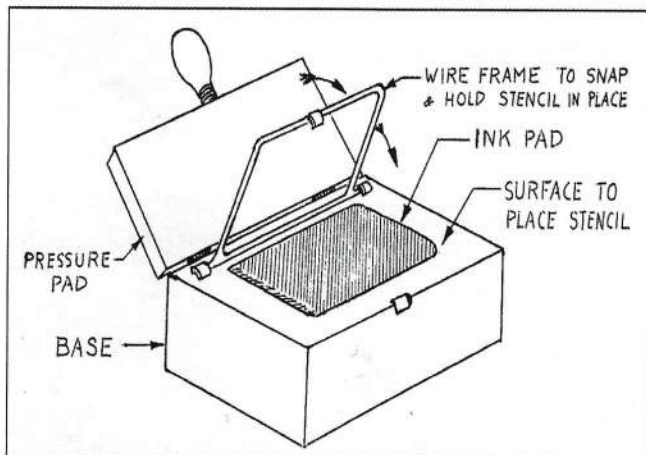
לנצל ערוץ תחבורה זה כדי לקיים קשר סדיר לחיפה להעברת אנשים, ציוד ודואר.

מאת: ד"ר י. רימון, חיפה

שירותי הדואר לשעת חירום בהפעלת "משמר העם" (ההגנה) בנהריה: 22.3-25.4.1948

"משמר העם" בנהריה קיבל על עצמו את הפעלת שירות הדואר לשעת חירום דרך הים עד שהעבירו למועצה המקומית ב- 25.4.1948. שירות דואר זה כלל גם את כל הישובים היהודיים בגליל המערבי כגון חניתה, מצובה, יחיעם ועוד, שגם הם כמו נהריה, היו מנותקים ממרכז הארץ.

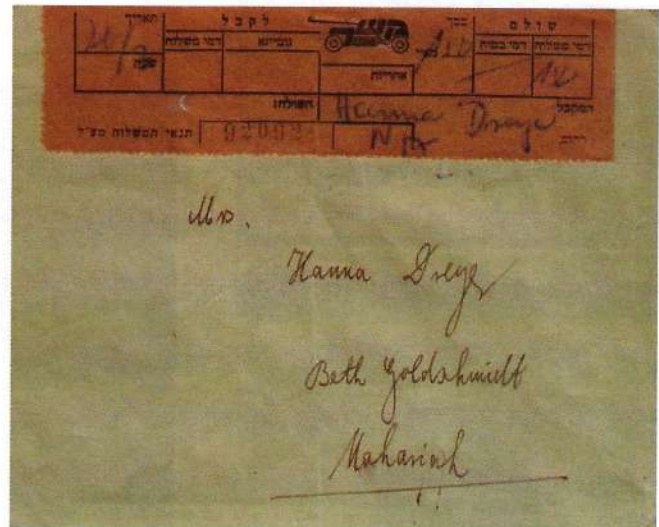
כבר בסירה הראשונה שהעבירה את תושבי נהריה "התקועים" לביתם ועמדה לחזור לחיפה, נשלח המשלוח הראשון של הדואר לשעת חירום דרך הים מנהריה לחיפה. אירוע זה קרה ב- 22.3.1948 ונעשה בצורה חפוזה ומאולתרת. מאחר ולא היו בולים או חותמת מסודרת ומתוארכת החליטו להשתמש במכשיר סטנסיל כדי להטביע חותמת פרימיטיבית על המכתבים. במכשיר זה הייתה כרית ספוגת דיו שחורה שעליה הניחו נייר שעווה (שעוונית) אשר חרטו בו את צורת החותמת. על השעוונית הניחו את המכתב ולחצו כך שדרך החריצים החרוטים בשעוונית עבר דיו שנספג במכתב ויצר את צורת החותמת (ראה תמונה 2).

תמונה 2

ב- 17.3.1948 נלכדה במארב של ההגנה בקרית מוצקין שיירת נשק ערבית גדולה שעשתה דרכה מלבנון לחיפה. המשאיות התפוצצו ומפקד חיפה הערבית נהרג. מאז אותו אירוע הציבו הערבים מחסום ליד עכו. היהודים, תושבי הגליל המערבי לא העזו לעבור דרך עכו בדרכם לחיפה וממנה. הגליל המערבי נותק מעורפו בחיפה.

בתקופה זו הקשר היחידי עם חיפה היה "קו מרי", על שם בחורה יהודיה מנהריה שנקראה מרים. בחורה זו שכנעה ידיד שלה שהיה קצין בריטי, להעביר ברכב הצבא הבריטי מספר קטן של שקי דואר ולשלחם בדואר המנדטורי בחיפה. ממכתבים אלה שרדו היום רק בודדים (ראה תמונה 1).

תמונה 1

בינתיים התארגנו תושבי נהריה שנתקעו בחיפה עקב הניתוק ושכרו מקאופרטיב "העוגן" סירה על מנת לחזור הביתה דרך הים תוך עקיפת החסימה בעכו. עם הגיעם לנהריה הבינו אנשי "משמר העם" של נהריה (הזרוע של "ההגנה" בנהריה) שניהלו את עניני העיר, שניתן

תמונה 4

המנוחה" ולידם מעגל ובתוכו המילה "נהריה" בעברית ובאנגלית (ראה תמונה 4).

החותמות של נהריה מהיום הראשון (2 הטיפוסים של החותמת) והיומיים הבאים (טיפוס II) הן נדירות ביותר ומהוות פריטים חשובים בתולדות הדואר של תקופת המעבר.

ב-25.3.1948 הוכנה החותמת השלישית של נהריה טיפוס III. היא דומה לטיפוס II אלא שסביב המעגל שבתוכו נמצאת המילה "נהריה", הוסיפו את הפסוק: "דאר לשעת חירום לחיפה" (ראה תמונה 5).

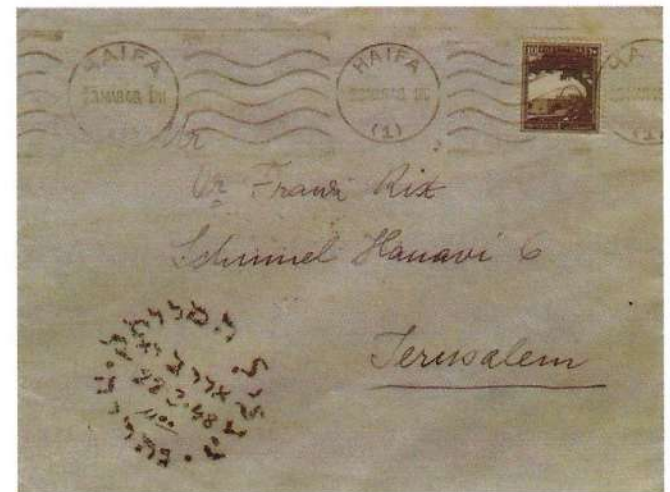
תמונה 5

החותמת בעלת הצורה הזו הייתה בשימוש עד 20.4.1948 אלא שבערך אחת לשבוע היה הכרח להחליף שעוונית בגלל התבלותה

כל חותמות הסטנסיל של משמר העם מ-22.3.1948 עד 25.4.1948 שימשו גם כהוכחה לתשלום עבור העברת הדואר בדרך הים לחיפה שהיה כפול מהתעריף הרגיל של הדואר, דהיינו 10 מיל עבור דבר דפוס וגלויות, 20 מיל עבור מכתב רגיל ו-50 מיל עבור מכתב רשום.

בנוסף לתעריף המשלוח בדרך הים, חוייב השולח לבייל את המכתב בבולי דואר שהיו בתוקף בזמן המשלוח, בהתאם לתעריף הרגיל, היות והמכתבים הועברו בחיפה לידי רשויות הדואר לצורך העברתם לנמענים.

החיפזון והאילתור באים יפה לביטוי בחותמת היום הראשון. מזכיר המועצה המקומית, מר שושני, עיצב את החותמת כמעגל, אבל הואיל ולא היו לו כלי שרטוט, לקח מטבע 100 מיל מנדטוריים וחג סביבו בעיפרון מעגל שעליו רשם "הגליל המנוחה" – נהריה" ובתוכו את התאריך 22.3.48. על כל המכתבים שנשלחו במשלוח הראשון רשם מפקד "משמר העם" מר ירמייאס את שעת המשלוח 11.00 בכתב יד (ראה תמונה 3).

תמונה 3

כבר ביום הראשון, התברר כי תהליך ההחתמה בסטנסיל רגיש ובעייתי מאוד. השעוונית הראשונה שהוכנה התקלקלה והיה צריך להכין שעוונית נוספת כדי להחתים את המשלוח הראשון. צורת שתי החותמות של היום הראשון דומה, אבל יש הבדלים ברורים בין החותמות, לכן הן נחשבות כשני תת-טיפוסים של החותמות מטיפוס 'א' ו-'ב'.

כשהגיעו להחתמת משלוח הדואר ביום השני התברר שלא ניתן להשתמש בחותמת של היום הראשון, מאחר והתאריך 22.3.1948 נחקק בשעוונית ולא ניתן לשנותו. לכן תוכננה ויוצרה חותמת שניה (טיפוס II), שהייתה ללא תאריך ואת התאריך הוסיפו על המכתב ע"י תאריכון משרדי. החותמת הורכבה משלושה, קווים גליים המסמלים את הים, שדרכו הועבר הדואר וביניהם המלים: "הגליל המערבי"

שירות הדואר לשעת חירום בהפעלת המועצה המקומית, נהריה: 21.5.1948-25.4.1948

ב-25.4.48 העביר "משמר העם" את הטיפול במשלוח הדואר וקבלתו לידי המועצה המקומית נהריה. המועצה המקומית, בהשראת כמה אספנים וסוחרים בולים, החליטה להוציא בולים לצורך ביצוע התשלום עבור ההעברה בדרך הים לחיפה בערכים: 10, 20 ו-50 מיל א"י, שהם כפל התעריף הרגיל הנהוג עבור דברי דפוס, מכתב רגיל ומכתב רשום.

הסדרה הראשונה בה הכתובת האנגלית הייתה: "EMERGENCY POST" הופיעה ב-25.4.48 בגליונות בנות 8 בולים המרוכבת משתי קבוצות של 4 בולים, בסידור ישר או בסידור צמדים הפוכים (ראה תמונה 7).

הסדרה השנייה, בה הכתובת הייתה: "EMERGENCY MAIL" הופיעה ב-16.5.48 בגליונות בנות 4 בולים לא מנוקבות (ראה תמונה 7).

הבולים הודפסו בחיפה בבית דפוס פרטי, באמצעים פרימיטיביים וללא בקרה ממלכתית, לכן רבות בהם שגיאות ניקוב ושגיאות גלופה והדפסה.

תמונה 7

המהירה. מאחר וחריטת כל שעוונית נעשתה ידנית, יש מספר שינויים בצורה ובמימדים של שתי החותמות שבאו בעקבות החותמת הראשונה מטיפוס וו. לכן מגדירים אותן כשלושה תת-טיפוסים של החותמת השלישית, ווא', וואו', ו-וואו', כמפורט בטבלה שלהלן.

בחותמת הרביעית, במקום הפסוק "דואר לשעת חירום" חרטו את הפסוק "דאר לחיפה לשעת חירום" והיא מכונה החותמת מטיפוס IV (ראה תמונה 6). חותמת זו הייתה בשימוש בדואר רק 4 ימים בתאריכים: 21.4.1948-25.4.1948. ניתן היה להחתים בחותמת זו מעטפות ריקות (מעין דבר בולים) ולהשתמש בהן בתאריך מאוחר יותר: לכן ידועים גם מכתבים שנשלחו מאוחר יותר. התאריך המאוחר ביותר הידוע הוא 3.5.1948.

חלק מכתבי הספרים והאספנים מכנים את חותמות הסטנסיל הנ"ל כ"חותמות התעמולה" של נהריה (SLOGAN CANCELLATIONS) בגלל צורתן וריבוי הסיסמאות בהן, אך למעשה הן חותמות דואר מן המניין ויש להתייחס אליהן כביטוי מובהק של הזמניות והאיתור האופייניים לתקופת המעבר.

תמונה 6

טבלת סיכום לחותמות הסטנסיל של נהריה

טיפוס וא'	בשימוש יום אחד	22.3.1948	מעגלית
טיפוס וב'	בשימוש יום אחד	22.3.1948	מעגלית
טיפוס וו	בשימוש יומיים	23-24.3.1948	מעגל + קווים גליים
טיפוס ווא'	בשימוש 7 ימים	25.3.1948 1.4.1948	מעגל עם פסוק מסביב + קווים גליים לאורך
טיפוס וואו'	בשימוש 7 ימים	4-11.4.1948	כמו ווא'. אורך החלק הגלי 70 מ"מ
טיפוס וואו'	בשימוש 8 ימים	12-20.4.1948	כמו וואו'. אורך החלק הגלי 73 מ"מ
טיפוס IV	בשימוש 4 ימים	21-25.4.1948*	מעגל עם פסוק שונה מסביב + קווים גליים.

* ידועים מכתבים מאוחרים יותר, עד 3.5.1948.

כמה ימים הגיעה והוכנסה לשימוש חותמת חדשה בה הופיעו המלים "דרך הים" כדרוש (טיפוס V). חותמות נהריה V שימשו לביטול בולי דואר נהריה ולתיארוך המשלוח בנהריה.

כשהמועצה המקומית התחילה לטפל בשירות הדואר שמו לב לכך שעבור המכתבים הנכנסים לנהריה לא נגבו דמי ההעברה בדרך הים מאחר והשולחים בכל רחבי הארץ והעולם לא היו מודעים כלל לכך שהשלב הסופי של העברת מכתביהם נעשה בדרך הים ע"י המועצה המקומית של נהריה. לפיכך, הוחלט לגבות 10 מיל (מחצית התעריף של דואר נהריה) ממקבלי המכתבים בנהריה. התשלום הזה נגבה באמצעות בולי הכנסה של המועצה המקומית, שבוטלו על ידי חותמת "מנהלת העם" של נהריה (ראה תמונה 10).

בתחילה השתמשו בבול ההכנסה הצהוב בעל הערך הנקוב 10 מיל וכשהמלאי אזל התחילו להשתמש בבול ההכנסה האדום, שערכו הנקוב הוא 11 מיל. אבל גם עבורו גבו רק 10 מיל. מכתבים עם שימוש בבולי ההכנסה של המועצה ידועים רק עם החותמת של "מנהלת העם", כלומר השימוש בהם התחיל ב-6.5.1948 או לאחר מכן. מכתבים מחו"ל שנגבה עבורם דמי משלוח ע"י הבול הצהוב ובמיוחד האדום הם נדירים מאוד מאחר ובתקופה זו כבר היו קשרי הדואר עם חו"ל משובשים למדי.

תמונה 10

בולי "דאר עברי" הגיעו לנהריה, כמו בשאר חלקי הארץ ב-16.5.1948 ולכבוד הכרזת העצמאות הוציאה המועצה המקומית גיליונית זיכרון בולאית (הראשונה בישראל) בה מופיעים שלושת "בולי נהריה" עם עיטורים וכותרות מתאימות על נייר צהוב עם דבק (ראה תמונה 11).

התארכות הפעולה של הדואר לשעת חירום מעבר ל-16.5.1948 והמשך השימוש בחותמות "מנהלת העם" של נהריה יצרו צירוף מעניין של בולי "דאר עברי" של מדינת ישראל המוחתמים על ידי חותמת "מנהלת העם" שחדלה להתקיים עם הכרזת המדינה ב-14.5.48 (ראה תמונה 12).

בנוסף לבולים הזמינה מועצת נהריה בחיפה חותמת גומי יצוקה להחליף את מתקן הסטנסיל הבעייתי וגם היא הוכנסה לשימוש ב-25.4.1948. החותמת, שהיא החמישית במספר (טיפוס V) חותמת זו קטנה ועדינה מחותמות הסטנסיל, אך דומה בצורתה הכללית. היא מורכבת שוב מ-3 קווים גליים ולידם מעגל: בשורה העליונה מופיעות המילים "הגליל המערבי המנותק" ובשורה התחתונה המילים "דרך הים בעברית" ו-BY SEA באנגלית. בתוך המעגל מופיעות המילים "נהריה" בעברית ובאנגלית, ובאמצע התאריך המוטבע ע"י תאריך משדרי (ראה תמונה 8).

בחותמת זו נפלה טעות מעניינת ופיקנטית. בגרסה הראשונה שיוצרה תורגמה בטעות הכתובת באנגלית "BY SEA" ל"ע"י הים" ומה שהתקבל הוא שכאילו הים הוא שהעביר את הדואר ולא הדואר הוא שהועבר דרך הים.

תמונה 8

טעות זאת נתגלתה מיד אבל לא היה מספיק זמן להכין חותמת חדשה, לכן בימים הראשונים, בתאריכים 25-28.4.1948. הוטבעה החותמת על בולי נהריה, כשהטעות תוקנה ע"י הדפס-רכב ידני קטן של המילה "דרך" שכיסתה (לפעמים חלקית) את המילה "ע"י".

טעות זאת מסווגת כתת-טיפוס א'V. חותמת מתוקנת מטיפוס V א' נדירות ביותר וכיום ידועות רק בודדות כאלה (ראה תמונה 9). אחרי

תמונה 9

צירוף כזה קיים רק בשני מקומות נוספים: בדואר צפת, בו נעלמו החותמות המנדטוריות עד 26.6.48, ובירושלים הנצורה (ואף לאחר המצור) בה נמשך, בחלק מהסניפים, השימוש בחותמות "מנהלת העם" עד תחילת אוגוסט.

לסיכום הפרק של הדואר לשעת חירום בגליל המערבי המנותק – נהריה הוא מהפרקים המעניינים ביותר בתקופת המעבר של 1948. ריבוי הטעויות בחותמות ובבולים (חלקן אותנטיות וחלקן נעשו למטרות פילטליות) נבעו מהאמצעים הפרימיטיביים והאלתור מוסיף צבע ופיקנטיות לנושא וברחב לבניית אוסף היסטורי דוארי מעניין. הנחישות והיוזמה בה התגברו ישובים יהודים קטנים וגדולים ב-1948 על מצור וניתוק וקיימו אורח חיים סדיר ככל האפשר, כולל שירותי דואר, יכולה ללמדנו גם היום מה ניתן להשיג על ידי דבקות במטרה ותחושת הצדק של המאבק. ■

תמונה 12

תמונה 11

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ TEL-AVIV STAMPS. (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב (Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
קטלוג מאוייר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

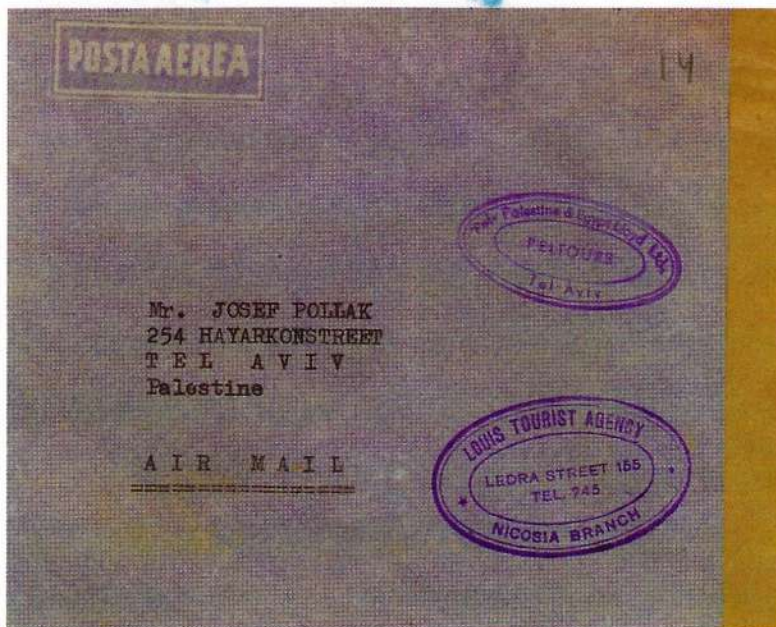
מכתב מאדיס אבאב לתל-אביב

דרך קפריסין - יוני 1948

מאת: ד"ר יוסף ואלך

עיקר העברת הדואר של "פלתורס" היתה מדרום אפריקה לישראל, אך ידועים מכתבים מישראל למקומות שונים בעולם וגם מכתבים לישראל מיעדים אחרים בעולם אך האחרונים הם מועטים מאד. מכתב כזה מאדיס אבאב מובא כאן ובתוכו המכתב עצמו אשר מאיר במעט את הקשיים בהעברת הדואר באותה תקופה למדינת ישראל.

מכתב אשר נשלח מאדיס אבאב ב-24 ליוני 1948 ע"י ד"ר קרל פולק למר יוסף פולק ברחוב הירקון 254 המכתב נושא חותמת של "לואיס תוריסט" ניקוסיה וחותמת של משרדי "פלתורס" בתל אביב. המכתב צונזר עם הגיעו לחיפה, נסגר בעזרת סרט מדבק חום והוחתם ע"י הצנזורה. מעטים הם המכתבים הנושאים את שתי החותמות של ניקוסיה ושל תל אביב, רוב המכתבים הנכנסים נושאים רק את חותמת "פלתורס" תל אביב.

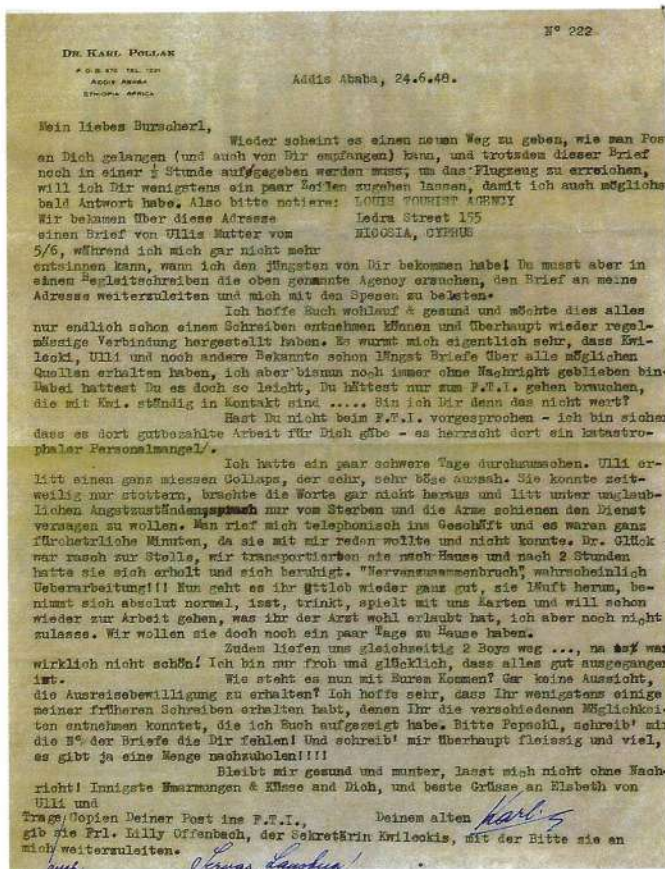

המעטפה:
חזית

בסוף חודש מרץ 1948 היפסיקו שלטונות המנדט הבריטי בהדרגה את שרותי הדואר עם המדינות שמעבר לים, הקשר הרישמי נותק לחלוטין ב-24 לאפריל 1948 כאשר שדה התעופה בלוד נסגר. בכדי לשמור על קשרי דואר עם חו"ל נאלצו אנשי הישוב לאלתר ערוצי קשר ודואר בילתי רשמיים תוך ניצול כל דרך אפשרית. ערוצים אלה כללו שליחים, חברות תעופה, חברות ספנות וסוכני נסיעות בעלי קשרים אשר נרתמו למאמץ בכדי לפרוץ את המצור אשר נכפה על הישוב העברי בארץ. אחת מהחברות אשר נרתמו לנושא היתה חברת "פלתורס".

החברה הוקמה בשנת 1920 ע"י בנק "אנגלו פלסטיין" בשם "פלסטיין אקספרס קומפני" ושימשה במשך שנים כחברת הנסיעות של התנועה הציונית, ב-1928 שונה שמה ל-"Palestine and Egypt Lloyed Limited" וסניפים נפתחו בקהיר, אלכסנדריה, בירות, חלב, בגדד וטהרן. בשנת 1946 נמכרה החברה למשקיעים יהודים מדרום אפריקה ושמה שונה ל-"P.E.L. Tours", החברה חתמה על הסכמי שיתוף פעולה עם סוכניות נסיעות בעולם ואחת מהן היתה "Louis Tourist Agency" בקפריסין שלה משרדים בלימסול ובניקוסיה.

לאחר הפסקת קשרי הדואר הרשמיים בין ארץ ישראל ושאר מדינות העולם, הפעילה פלתורס שרות דואר דרך קפריסין. "פלתורס" קיבלה מכתבים אשר היו מועברים לחיפה ומוטסים משם במטוסי פיפר קאב של החברה הקפריסאית למשרדי "לואיס תוריסט". משם נשלחו המכתבים בדרך כלל לדרום אפריקה ולשאר העולם בדואר אזרחי רגיל. השרות נעשה תמורת תשלום של 2 שילינג ו-6 פני.

המכתב

No. 222

אדיס אבבא 24.6.48

דר. קרל פולק

ת.ד. 370 טל. 1221

אדיס אבבא — חבש

בני היקר,

כנראה ששוב ישנה דרך חדשה שבה ניתן להעביר אליך דואר (וגם לקבל ממך), ועל אף שמכתב זה חייב להמסר בתוך 1/2 שעה, על מנת להשיג את המטוס, אני רוצה בקצרה להעביר אליך כמה שורות, בתקווה שאף אני אקבל ממך בקרוב תשובה.

אנא רשום לפניך את הכתובת הבאה:

סוכנות נסיעות לואיס

רח' לדרה 155

ניקוסיה, קפריסין

אנחנו קיבלנו דרך הכתובת הזאת מכתב מאמא של 'אוליס' מתאריך 5/6, בו בזמן אני יכול להזכר, מתי קיבלתי ממך מכתב!

אתה צריך לכתוב במצורף למכתב, את כתובת הסוכנות המצויינת לעיל, שתעבירו אלי, ולחייב אותי בהוצאות.

אני מקווה שאתם שלמים ובריאים, ומקווה שקרוב נוכל לנהל חליפת מכתבים סבירה. זה מחמם אותי מאוד ש'קוקילי', 'אולי' ומכירים אחרים מקבלים כבר מזה זמן מכתבים בכל מיני צינורות (דואר) אפשריים, אולם אני נשארת עד עתה ללא ידיעות, בו בזמן שאתה יכולת לגשת ל-F.T.I. ולהיות בהקשר קבוע... האם אני לא שווה לך את זה?

האם לא שוחחת עם ה-F.T.I., אני בטוח שיש שם משרה בשכר טוב עבורך, יש שם מחסור רציני בכוח אדם.

בהמשך מתאר דר. פולק את מצבה הבריאותי של אשתו.....

(בהמשך) ... איך המצב בקשר לביקורכם כאן? זאת מאחר ואין תחזית לקבלת אישורי יציאה? אני מאוד מקווה שלפחות קבלתם כמה מהמכתבים המוקדמים ששלחתי, והועברו אליכם בדרכים אפשריות שונות. בבקשה בני השארו בריאים וחזקים, אל תשאירו אותי ללא מידע.

חיבוקים ונשיקות לכולם מ-'אולי' וממני, שלכם הזקן קרל

אנא קח העתקים של הדואר שלך ל-F.T.I. ישנה שם מגי לילי אופנבר, המזכירה, שתמשיך את הקשר אתי.

הערה: מכתביו ממוספרים בחלק העליון של מכתב זה ממוספרו: No. 222. (לא ידוע לנו מה הן ראשי תיבות F.T.I.).

מועדון בולאי אשקלון עבר למעונו החדש

במשך יותר מ-15 שנה נפגש מועדון בולאי אשקלון במקומו הקבוע במתנ"ס "ווסק" באשקלון. אך באופן פתאומי החליטה מנהלת המתנ"ס גב' אמה ברזילאי ש"אין לה מקום" בשביל המועדון (פעם בשבוע בערב), ולכן נאלץ המועדון לחפש מקום חדש.

עיריית אשקלון הציעה כמקום משכנו של המועדון את מוזיאון החאן, מוזיאון השוכן במבנה ששימש את המסגד הגדול של העירייה מג'דל.

הפגישה הראשונה של המועדון במשכנו החדש התקיימה ב-2.2.2006 כאשר נאספו אספנים מאשקלון, אשדוד וקיבוצי הסביבה. הפגישה הייתה מהנה ובאווירה נינוחה. בפגישה הוחלט כי בכל יום ג' הראשון בחודש בשעה 19.00 תתקיים פגישה בנוסח זה, ואנחנו מזמינים את כולם להשתתף בפגישות אלו. למידע נוסף ופרטים אפשר לפנות לד"ר איליה פרנקל בטלפון 052-3297950 או בדוא"ל iliaf@sce.ac.il.

י"ר מועדון בולאי אשקלון

ד"ר איליה פרנקל

תאונת מטוס בלתי מזוהה ממלחמת העולם השנייה*

מאת: עודד אלישר וקנט סנפורד

המעטפה הראשונה המוצגת כאן (1) היא מעטפת דואר רשום שנשלחה מירושלים, א"י, ב-21 ליוני 1943 לקמברידג' ארה"ב. עליה מודבקים שני בולים בסך כולל של 115 מיל (100 מיל תעריף דואר אויר + 15 מיל לדואר רשום). המעטפה הוחזרה לשולח בצורף פתק באנגלית שתרגומו:

מנהל הדואר הכללי מוסר ברכותיו
ומצטער על הנזק
שנגרם לנספח המצורף,
אשר שרד מדואר אויר שנשלח
מיירושלים לארה"ב ב-25 ליוני 1943
(—) משרד הדואר הראשי
ירושלים
19 לאוגוסט 1943

מעטפה דומה (2) הופיעה במאמר שפורסם בבולטין B.A.P.I.P. (3) 57 מדצמבר 1967. גם למעטפה זו צורף פתק באנגלית עם התוכן הנ"ל. כותב המאמר מר א. גולדשמידט קבע, "לאחר בדיקה מעמיקה", שהיא מעטפה ששרדה מתאונת מטוס BOAC שנפל באירלנד ב-28 ליולי 1943. אך האם כך הדבר?

בדיקה בקטלוג "דואר אויר של אירלנד" (4), מראה כי אותה טיסה הכילה דואר שנשלח מהמזרח הרחוק על ידי שבויי מלחמה בריטיים וכמה דברי דואר שנשלחו ממערב אפריקה. דבר דואר שניצול מאותה תאונה זכה לחותמת מתאימה כי הוא "ניזוק בגלל אש במהלך הובלתו" ואף פתק בנוסח הדומה לנוסח שתרגומו נמסר לעיל איננו מצוי על דבר דואר ששרד מתאונה זאת באירלנד. כ"כ טוען מר גולדשמידט במאמרו שם כי המטוס שנפל היה מסוג בואינג A314 אך זה לא יתכן, כי בדיקה הראתה ש-BOAC הייתה בעלת שלושה מטוסים בלבד מסוג זה שנרכשו על ידי מחברת פאן-אמריקן בזמנו ונמכרו בשנת 1948 לחברה אחרת מבלי שאף אחד מהם נפל או נפגע. אין ספק כי המטוס שנפל באירלנד, כפי שגם מצויין בקטלוג הנ"ל, היה

Cover 1

Short S.25 Sunderland III. מר גולדשמידט גם טען במאמרו הנ"ל כי דואר מא"י לארה"ב יצא מכאן לליסבון שם המתין למטוס של פאן-אמריקן או של BOAC, שייקח אותו אל מעבר לאוקינוס האטלנטי לארה"ב. בדיקה אצל מומחה לדואר אויר הראתה כי אין מקום להניח ש-BOAC. היה לוקח דואר לארה"ב, אולי לקנדה ומכל מקום טיסה כזאת הייתה יוצאת מאירלנד ולא מליסבון, פורטוגל. בחינה מדוקדקת

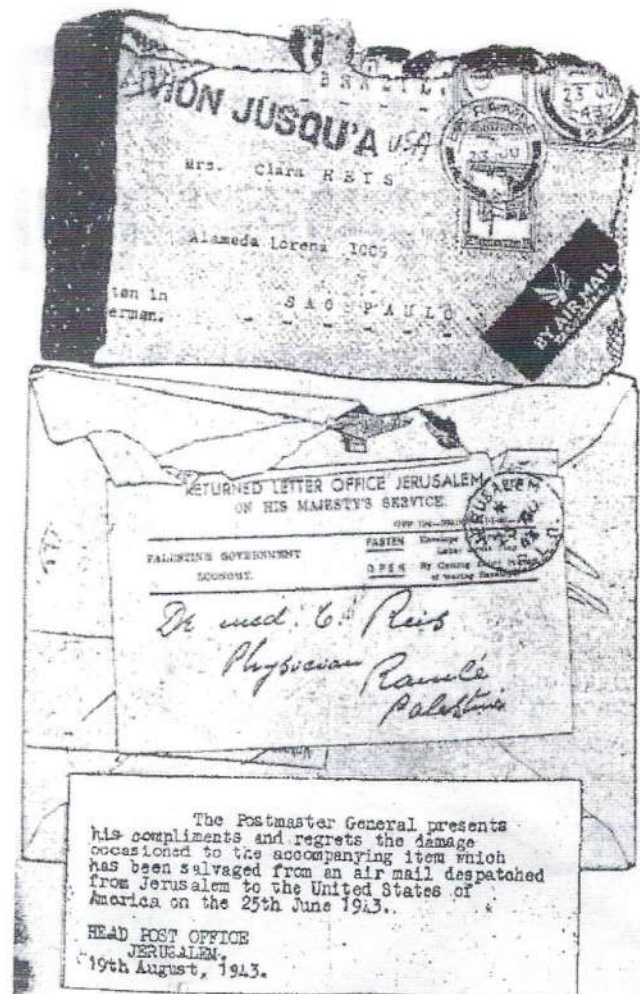
* המאמר המשתרע על 7 עמודים, פורסם בירחון Air Post Journal של ה-American Airmail Society ביוני 2001. התוכן הנ"ל הוא תמצות חלקים ממנו בלבד.

בשום מקום שדברי דואר שניצלו בתאונה זאת, קיימים. למרות זאת יתכן מאד שהמעטפות הנדונות פה היו על טיסה זאת והועברו על ידי BOAC מהארץ לקהיר ומשם לחרטום מתוך כוונה שימשיכו בדרכם עם פאן-אמריקן ללגוס. בהמשך למאמצינו מצא עודד אלישר כי ב"פלסטיין פוסט" העיתון הירושלמי בשפה האנגלית, מיום 9 לאוגוסט 1943 הופיעה ידיעה כי "נתקבלה ידיעה לפיה דברי דואר שנשלחו ממצרים ביום 30 ליוני אבדו". ידיעה דומה הופיעה גם בעיתון הרשמי הממשלתי פה מה שמוכיח כי גם דואר שיצא מא"י היה כלול באסון המזכר. לאור כל האמור לעיל מסקנתנו היא כי מעטפות אלו שרדו מתאונת המטוס שאירעה בחרטום, סודן ולא באירלנד כפי שקבע מר א. גולדשמידט הנ"ל.

The Postmaster General presents his compliments and regrets the damage occasioned to the accompanying item which has been salvaged from an air mail despatched from Jerusalem to the United States of America on the 25th June 1943.

HEAD POST OFFICE
JERUSALEM.
19th August, 1943.

של תעריפי הדואר דאז יכולה להוכיח כי המעטפה (1) כנראה יצאה על מטוס BOAC מא"י לסודן (חרטום) ומשם הייתה מוטסת לרוחב אפריקה ללגוס על ידי "מפקדת התחבורה האווירית של ארה"ב" (שהופעלה על ידי פאן-אמריקן) ומשם לנטאל בברזיל והלאה לארה"ב בטיסות דרום אמריקאיות כלשהן.

דרך עקלקלה זאת גרמה לנו לחשוש שמא הייתה תאונה של פאן-אמריקן באותה תקופה אז בחנו גם אפשרות זאת ומצאנו כי יש רישום בתיקי פאן-אמריקן המסווג כ "סודי" ממנו עולה ששני נוסעים ומכונאי אחד שנפצעו, הוטסו ביום 27 ליולי 1943 למיאמי, ארה"ב, אך אין שום רמז לכך שזה היה בגלל תאונת מטוס כלשהי.

האפשרות הנותרת לדעתנו היא תאונה למטוס BOAC שאירעה בחרטום, סודן ביום 30 ליוני 1943 (4). המטוס היה מסוג Lockheed Hudson VI ובתאונה נהרגו 17 נוסעים ללא ניצולים כלשהם. לא נרשם

1. המעטפה הראשונה נשלחה מירושלים לקמברידג' ארה"ב ונושאת חותמת צמורה.
2. מעטפת "גולדשמידט" נשלחה מרמלה ללה-פז ונושאת בולים בסך 230 מיל (שהם מעל לתעריף הדרוש או שהמעטפה הייתה כבדה מ 10 גרם).
3. B.A.P.I.P. - "British Association of Palestine and Israel Philatelists"
4. Terry Denham: "World Directory of Airliner Crashes"
5. "Irish Airmails" by Ronny Vogt
6. בעריכת המאמר נעזרנו רבות על ידי בוב וילצ'יק, ארתור גרוסן וקרידי ליקנס, כולם מארה"ב ויעקב צחור מתל אביב.
7. לאחר כתיבת המאמר הנ"ל ופרסומו נתגלתה מעטפה נוספת שהשיגה מחיר של \$1,500 במכירה פומבית ותמונתה להלן.

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ

במכירה 28 של בולי תל אביב שנערכה במרץ 2006 הוצעו למכירה כ-1,200 פריטים מארץ הקודש ומחול.

המכירה היתה מוצלחת מאד כתוצאה מהענות ערה של המציעים, לתשומת לב נכבדה זכה מכתב מיפו לפילדלפיה אשר נשלח דרך הדואר הצרפתי ביפו בשנת 1873, המכתב נמכר ב-10,700 דולר לפני עמלות כאשר המחיר ההתחלתי היה 2,500 דולר (תמונה 1). גלויה

1 תמונה

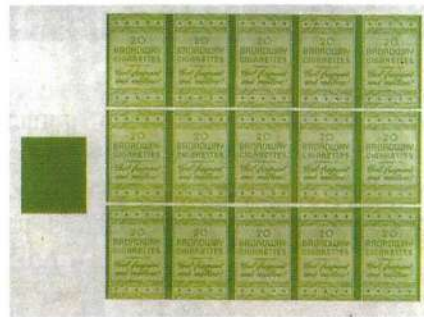
נושאת חותמת רכבת דמשק חיפה משנת 1914 נמכרה בסכום המהדים של 10,500 דולר לפני עמלות, מחיר התחלתי 400 דולר!!! (תמונה 2).

2 תמונה

ענין יוצא דופן משך אוסף נדיר בשלמותו של צמדות גלופה של בולי ישראל, האוסף נמכר על חלקיו השונים במחירים גבוהים. כרגיל רכזו פריטי דואר עברי התענינו רבה וניסיונות צבע "ברדואי" נמכרו במחירים של קרוב ל-7,000 דולר (תמונה 3). סדרה של זוגות עם פס ביניים ושובלים של מועדים לשמחה 1948 נמכרה ב-5,300 דולר (תמונה 4).

גלויה מהקונגרס הציוני הרביעי חתומה ע"י הרצל ונורדאו נמכרה ב-2,500 דולר (תמונה 5). ביקוש ער היה גם לבולי חו"ל, אנגליה, צרפת, קפריסין, שווייץ וגרמניה.

3 תמונה

4 תמונה

5 תמונה

בית המכירות בולי תל אביב מתכונן למכירה הבאה מספר 29 אשר תערך בסתיו 2006. איסוף חומר למכירה זו מתנהל בצורה רציפה.

לא נשכח לא נסלח

תוית של "המטה להצלת העם והארץ" החלה להופיע על מכתבים, דואר ישראל אינו נלחם בתופעה ומחתים את התויות, אף כי כפי הנראה היא אינה חוקית.

רומנו בית מכירות בולים בע"מ

המכירה הבאה של רומנו היתה לקראת סוף חודש מאי ותכלול בולים ותולדות הדואר של ארץ הקודש, חו"ל מטבעות, שטרות ואוטוגרפים. בין השאר יוצעו למכירה בולי צפלין של ארה"ב ומעטפת יום ראשון דואר עברי כאשר בול ה-50 מיל הוא בלתי מנוקב בצידו הימני.

היריד הבולאי החודשי - דיזינגוף סנטר תל אביב

ביום שלישי הראשון בכל חודש נערך יריד בולאי בדיזינגוף סנטר בתל אביב בין השעות 12 בצהריים עד 8 בערב, היריד מתקיים על הגשר המערבי המחבר את שני חלקי המרכז. ביריד משתתפים סוחרים מקומיים אשר מציעים בולים ואבזרים, התאחדות בולאי ישראל מציעה ספרות בולאית במחירים מוזלים וכמו כן מוצגות תצוגות בולאיות על מספר מסגרות תצוגה. קימת השתתפות ערה של מבקרים ואנשים מביאים אוספים לצורך מכירה והערכה, קימת שביעות רצון של הסוחרים המשתתפים מרמת הפעילות והאירגון של היריד, כלנו תקווה שיזמה ברוכה זו תמשיך והפעילות ביריד תלך ותגדל.

וותיקן

הוותיקן הנפיק במרץ 2006 שני בולים בנושא אינטגרציה, הראשון מתאר ילדים שונים בכיתת בית ספר והשני אינטגרציה בין 3 הדתות ומראה מסגד, כנסייה ובית כנסת.

לוקסמבורג

בול לעידוד תרומת דם יונפק ע"י הדואר, מטרה חשובה מצילת חיים ובעלת חשיבות אחרת ראשונה במעלה.

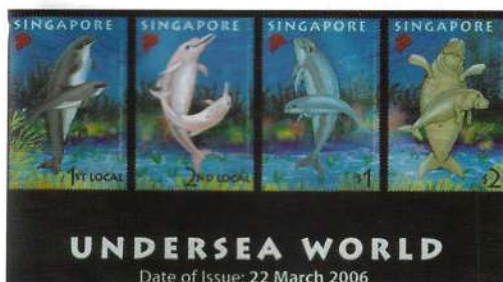
טיוואן

בכדי לעודד איסוף בולים ע"י ילדים הנפיקה טיוואן שני גליונות מוקדשים למיקי מאוס, זו הפעם השניה שמנפיק הדואר הטיוואני גליונות של דמויות לילדים הקודמים ב-2004 הוקדשו להלו קיטי.

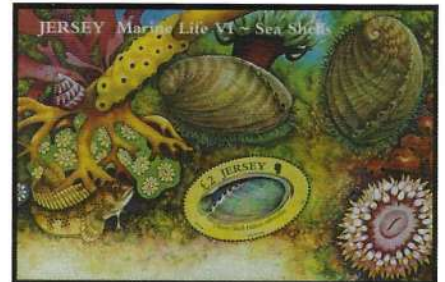
סינגפור

במרץ ינפיק דואר סינגפור סדרת בולים על יונקים ימיים, סדרה של 4 בולים אשר מתארים יונקים ימיים בצורה כמעט אנושית, הבולים יופיעו בגליונות של 10 בולים.

ג'רסי

סדרה נוספת בנושא חיי הים מונפקת באפריל ומתארת הפעם צדפות, 4 בולים וגליונות ובתוכה בול בצורת צדפה.

גרמניה

גרמניה מנפיקה 5 בולי ספורט עם תוספת תשלום המיועדת לספורט, 4 בולים מוקדשים לאליפות העולם בכדורגל, והבול הנוסף מוקדש לתחרות רכיבה על סוסים שתערך בעיר אכן ב-2006.

ציורי ילדים על בולים אינם המצאה ישראלית ומשמשים רשיות דואר רבות כמו טיוואן אשר מנפיקה גליון ובו תוצאות תחרות ילדים לציור בולים.

פינלנד

מה קדם למה התרנגולת לביצה או להפר? גם הדואר הפיני מתלבט, או אולי השפעתה של שפעת העופות? בולי מדבקה עם אפרוח בוקע מביצתו, והבול כולו בצורת ביצה.

קפריסין

קפריסין הנפיקה במרץ בול לרגל מלאת 25 שנה למוזיאון הדואר, כמו כן הונפק בול נושא דיוקנו של רמברנט לכבוד 400 שנה להולדתו, וכמובן איך אפשר ללא ספורט בול חדש לציון אליפות העולם בכדורגל שתערך הקיץ בגרמניה.

בלוק המצין את יובל ה-50 של בול אירופה הראשונים מונפק ע"י הדואר הקפריסאי.

רומניה

רומניה הנפיקה בלוק ובו 4 בולים לציון אולימפידת החורף בטורינו.

שבדיה

הדואר השבדי מנפיק סדרה בת 4 בולים בנושא "קפה חם" ?? מוקדש לתרבות הקפה והפנאי.

פורטוגל

בסוף 2005 הנפיק הדואר בפורטוגל שני בולים וגליונות זכרון לציון 250 שנה לרעידת האדמה שפקדה את ליסבון ב-1755.

שווייץ

שווייץ מציינת 100 שנה לחברת האוטובוסים השווייצרית ולשם כך יונפקו 3 בולים. כמו כן יונפק בול לציון כדורגל הנשים – ענף ספורט אשר צובר אוהדים ברחבי העולם.

3 פברואר 2006

בולים מן המניין

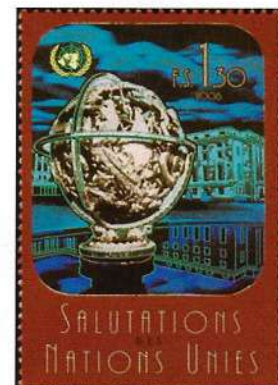
הלב והקשר הישראלי

הבול בערך נקוב של 25 סנט מתאר כפות ידיים החובקות לב מורכב מפסיפס מסוגנן של דגלי מדינות. הבול עוצב על ידי האמן הישראלי הרב תחומי, אליעזר וויסהוף המוכר לנו גם כמעצב גרפי של בולים ישראליים. מלבד בולים נוספים שעיצב עבור האו"ם, יש לציין שמר וויסהוף היה אחראי גם לעיצוב וייצור מדלית הזהב שהאו"ם הנפיק לציון אירועי העשור הרביעי לאו"ם. בעלון המצורף להנפקה מובעת הערכה רבה למפעליו המגוונים של מר וויסהוף בארץ ובעולם.

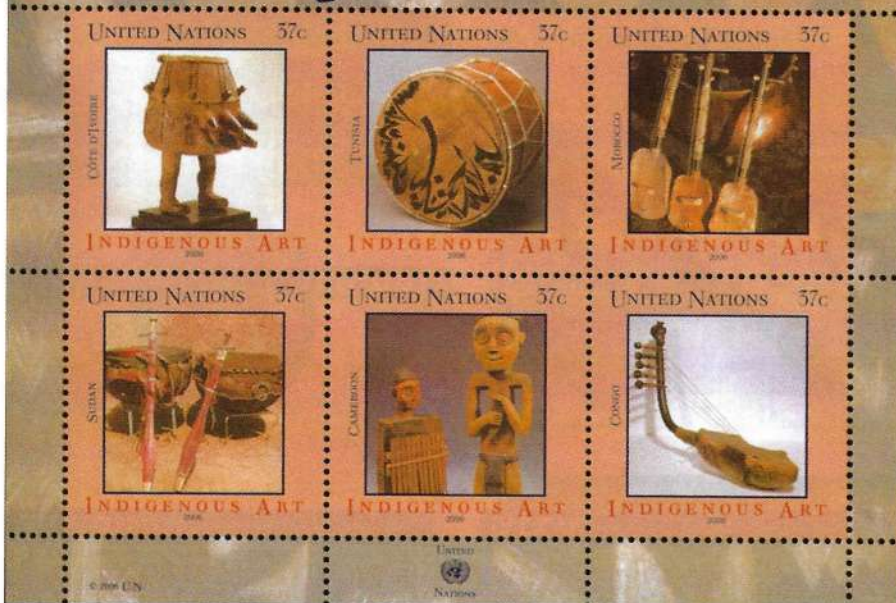

בול הולוגרמה

בול בערך נקוב של 1.30 פרנק שווייצרי. על גבי הבול צלום של פסל "מעגל החיים" המוצב במרכז האו"ם בג'נבה. זהו הבול השלישי והאחרון בסדרת בולי הולוגרמה, ולהשלמת הסדרה הונפקה מעטפת יום ראשון מהודרת הנושאת עליה את שלושת הבולים.

Indigenous Art

בולי זיכרון

אמנות אתנית

גיליונות זיכרון מיוחדת המכילה ששה בולים, הונפקה בכל אחד משלוש מרכזי האו"ם. כמו כן הונפקו שלוש מעטפות יום הופעה כאשר על כל אחת מהן מודבקת כל הגיליונות. נושא הבולים השנה מתמקד בכלי גינה מאפריקה. התערוכה "קולות" שהוכנה לרגל התכנסות הפורום לענייני ילדים במטה האו"ם בניו יורק בשנת 2002 שמשו השראה להנפקה זאת. בשיתוף פעולה של אמנים ומוסיקאים העלתה התערוכה את נושא זכויות היוצרים במרחב האתני ואת

הצורך העולמי לשמר את התרבות העומדת להעלם.

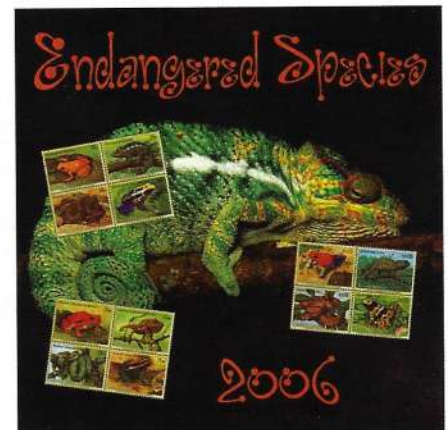
16 מרץ 2006

זנים בסכנת הכחדה - זוחלים ודו חיים

זוהי ההופעה ה-14 של הסדרה שהחלה במרץ 1993. פורמט ההדפסה נשמר במשך כל השנים וכולל שלושה גיליונות בני 16 בולים כאשר כל גיליון מורכב מארבע גיליונות סטנט. בנוסף לבולים ולמעטפות היום הראשון מוצעים למכירה בסדרה זאת גם מעטפת משי מהודרת, גלויות מירב ועוטפנים (פולדרים) המלווים בטקסטים וצילומי צבע מרהיבים (הבולים בסדרת זנים בסכנת הכחדה אינם משולבים בפולדרים השנתיים).

קוריוז לאספני יודאיקה - דגל ישראל בבולי האו"ם

במיקוד מבט ובעזרת זכוכית מגדלת, ניתן להבחין בדגל ישראל המופיע על גבי שני בולים בסדרה ילדים מציינים שלום 2006. בול בערך נקוב של 1 יורו שהונפק במרכז

האו"ם בוינה ובול בערך נקוב של 37 סנט מניו יורק. בול נוסף המתאר חמסה המשלבת מוטיבים יהודיים (בית כנסת, מנורה, יונה) הונפק בסדרה ילדים מציירים שלום 2005 והוא ניתן עדיין לרכישה במשרדי ההתאחדות. ■

חדש בספריה

Karen Cartier, DTP. In the Land of Make Believe. Fairytales, Folk tales, Legends, Fables, Children Stories and Disney depicted on postage stamps of the world. 1980. 103p.

IN THE LAND OF MAKE BELIEVE

FAIRY TALES, FOLKTALES,
LEGENDS, FABLES, CHILDREN'S
STORIES AND DISNEY DEPICTED ON
POSTAGE STAMPS OF THE WORLD

BY: KAREN CARTIER, DTP

HANDBOOK # 140

\$18.00

מפלצת אימתנית שבלעה מדי יום אדם אחד הטרידה את שגרת חייהם של תושבי סרנדה שבאלבניה. גיבור מקומי שקצה נפשו במעללי המפלצת החליט להציל את בני כפרו. הוא נוגש למפלצת מלווה על ידי חמור, שבאמתחתו הניח גחלים לוחשות, והציע את עצמו למאכל בתנאי שהמפלצת תבלע קודם את החמור וכך תהנה מארוחה כפולה. ברגע שהחמור הגיע לקיבת המפלצת החלו הגחלים לשרוף את גופתה. היא צעקה לעזרה ובקשה מאמה מים לכבות את הבערה. לפתע גלשו מי הנהר והמפלצת התנפלה על המים ושתתה ללא הפסק עד שהתפוצצה. המקום שבו התרחש הנס נקרא העין הכחולה על שום עיני המפלצת שנצבעו בכחול כאשר האש בערה בתוכה.

זאת היא אחת המעשיות השזורות בחוברת שיצאה לאור על ידי ATA. הקובץ כולל סיפורים ומשלים מכל רחבי העולם, שברובם אינם מוכרים לקורא הישראלי. ולא רק סיפורים אלא גם רשימות של דמויות מתוך אגדות ילדים, שירים ופזמונים, ספרי ילדים וכמו גם עלילות דיסני.

הטקסט נעים לקריאה, רק חבל שהתיאורים לא מלווים בצילומי בולים. חשוב להזכיר שהפרסום יצא לאור ב-1980 ומאז נוסף חומר רב לטובת אספני נושא ספציפי זה.

שוורץ וספינת האויר הקשיחה שלו

בעקבות מאמרו של חנן שפטן בגליון מספר 60 – האדון צבי לוקר מירושלים מוסיף: ממשלת הונגריה הנפיקה בשנת 1977, בול עם דיוקנו של הממציא וגם דמות יצירתו, נדמה לי שגם קרואטיה, שבה ניהל את עסקיו במשך שנים, הוציאה בול לזיכרו – רעיונו-מפעלו של שוורץ, אשר הוגשם מאוחר יותר כידוע, ע"י צפלין.

העתונאי התל אביבי המנוח ד"ר צבי רותם, חקר את הנושא ופרסם ספר בשפה הגרמנית על אודות חייו ודרכי תכנונה וביצועה של "ספינת האויר" של דוד שוורץ בשם "טרגדיה של ממציא" David Schwarz: Tragödie des Erfinders.

אם מישוה מהקוראים ירצה לקבל נתונים על גורלו ונפתולי חייו של דוד שוורץ, אין ספק שימצא אותם בספר הנזכר.

צבי לוקר

שאלה:

אפי קיציס שואל: אני אוסף בולים וקיבלתי מקרוב שלי ששה בולים מחוברים, אבל הדביקו אותם בעזרת סלוטייפ. כיצד אפשר להוריד את הסלוטייפ בלי להרוס את הבולים?

תשובת המערכת:

אם למי מהקוראים תשובה ופתרון לאפי קיציס נא להציע.

למערכת "שבל" שלום רב, כבר זמן רב אני נתקל בבולי ארה"ב דהויים. נסתבר לי שכאשר רוחצים את הבולים במים חמים, מתקבל כמו ערפל על הבול. בתור אספן ותיק של בולי ארה"ב אני רוצה להסב את ציבור האספנים לתופעה הזו, שמקלקלת את הבולים. בכבוד רב,

אורי עץ-חיים,

קב' עין-חרוד מאוחד 18965

בהמשך להערות פורום תפוז

שמחנו לקרוא את מכתבם של פורום תפוז ואנו מברכים ומעודדים את ההתארגנות של פורום זה. הפורום הינו תחום פעילות משלים למועדוני הבולאות שקיימים ברחבי הארץ. עתיד הבולאות והפעילות הבולאית בכלל עומדים בראש מעייניה של התאחדות בולאי ישראל ולשם כך היא קיימת. התאחדות בולאי ישראל פועלת בכמה מישורים שונים, החל בפעילות ענפה בקרב הנוער, הוצאת עיתון, ארגון מפגשים בולאים ותערוכות. פעילותה של ההתאחדות נגזרת מהתקציב אשר אנו מקבלים מדואר ישראל לצורך הפעילות השוטפת. סכום זה, נכבד ככל שיהיה, אינו מספיק לכיסוי כל הפעילויות שההתאחדות מארגנת.

חוגי נוער

עיקר הפעילות מבוצעת במקומות אשר בהם יש מדריך ויש עניין לבית הספר לעודד את הפעילות הנ"ל. עיקר הבעיה הינה הכשרת מדריכים להוראת נושא הבולאות. לשם כך ההתאחדות מקיימת, יחד עם השירות הבולאי, קורסים להכשרת מורים להדרכת בולאות. אך לא כל המדריכים/מורים מצליחים לפתוח חוגי בולאות במחוזותיהם. אם אנשי הפורום היו מוכנים לפעול בסביבתם לקיום חוגי נוער ואף להדריך, הם היו נותנים תנופה גדולה לתחביב. הניסיון הראה כי היכן שנפתחו חוגי נוער וכל עוד היה מדריך שארגן את החוג והדריך, החוגים סחפו את הילדים ואת ההורים. והמסקנה מכך היא שיש עתיד לאיסוף בולים למרות הטלוויזיה והאינטרנט.

הניסיון הראה כי פעילות בקרב נוער בגילאים 10-11 נותנת תוצאות ולכן יש להתחיל בגיל זה. בגילאים הגבוהים יותר ישנה כבר פעילות אחרת שמעסיקה את הנוער.

ההתאחדות מקבלת תרומות של בולים מאנשים פרטיים ואספנים ומחלקת אותם לנוער. וזאת מעבר לבולים המתקבלים מהשירות הבולאי ומקניות מקומיות. מובן שאם היה תקציב גדול יותר אפשר היה להקים מאגר גדול יותר של מדריכים ואף לסבסד את פעילותם.

תערוכות ותצוגות

ההתאחדות מעודדת אוספים חדשים ואף גמישה במספר המסגרות המאושרות לתצוגה במדור הארצי. אין היא יכולה לעשות זאת בפעילות הלאומית והבינלאומית שם אנו כפופים להנחיות האיגוד העולמי לגבי כללי תצוגה.

תערוכות מתאפשרות במסגרת התקציב הניתן לנו לצורך זה. ההתאחדות עושה מאמץ אדיר כדי להביא מדינות שונות ולהעשיר את ידע אספני הבולים תוך עיון בתצוגות מעניינות. ההתאחדות מקיימת מידי פעם מפגשים במוזיאון לצורך הדרכה לגבי בניית אוספים והכנתם לתצוגה. בפורום זה האספן מציג את אוספו ועומד לביקורת האספנים. כך לא רק האספן משפר את אוספו אלא גם האספנים המשתתפים מתמודדים עם האתגר של הצגת הבולים במסגרת תחרותית. בעבר היו גם מפגשים בולאיים במסגרת המועדונים אך ההשתתפות הייתה מועטה. כל אספן יכול לפנות להתאחדות לקבל עצה והדרכה בבניית אוספו.

קיימים אתרי אינטרנט רבים בעולם העוסקים בבולאות. ההתאחדות גם היא השתלבה בפעילות זו והיא מתחזקת אתר נפלא המלווה במאמרים ובבולים. כל אספן מוזמן להיכנס לאתר, לקרוא, ללמוד ואף לשאול שאלות.

הנפקת בולים

סוגיית הנפקת הבולים הינה באחריות השירות הבולאי. בהשוואה למדינות אחרות השירות הבולאי מנפיק בולים מעטים יחסית במשך השנה. ערכי הבולים נגזרים מצורכי הדואר ולא בהתאם לכיסם של האספנים.

מעבר לכך ההתאחדות מקיימת יריד חודשי בו היא מציגה אוספי דוגמא ומקיימת מסחר בולאי לטובת אספני הבולים. זאת במטרה לעודד את האספנות ולעניין את הציבור הרחב. חברי הפורום מוזמנים לתרום מזמנם לעידוד הבולאות וההתאחדות תשמח לסייע להם בכל דרך. שם המשחק הוא להיות מעורבים בפעילויות השונות. ואם חברי הפורום יוכלו לתרום מזמנם לארגון והדרכת נוער בסביבת מגוריהם הרי שכולנו נצא נשכרים.

יגאל נתנאל,

חבר נשיאות התאחדות בולאי ישראל

4. 11.4.2006 - חותמת יום ההופעה - יום הזכרון לחללי מערכות ישראל

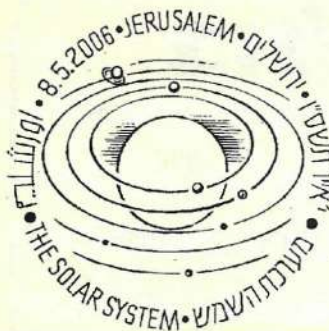
3. 1.3.2006 - חותמת ארוע - חברת דואר ישראל

2. 28.2.2006 - חותמת יום ההופעה - עזר ויצמן

1. 28.2.2006 - חותמת יום ההופעה - לבול חברת הדואר

7. 8.5.2006 - חותמת יום ההופעה - מערכת השמש

6. 8.5.2006 - חותמת יום ההופעה - תיית דוארמט

5. 8.5.2006 - חותמת יום ההופעה - פרחים

11. 8.5.2006 - חותמת ארוע - יום ארה"ב בתערוכה

10. 9.5.2006 - חותמת ארוע - יום יון בתערוכה

9. 8.5.2006 - חותמת יום ההופעה - יובל אוניברסיטת תל אביב

8. 8.5.2006 - חותמת יום ההופעה - גליונית זכרון מגידו

14. 28.5.2006 - חותמת יום ההופעה - גליונית זכרון תערוכת בולים וושינגטון

13. 10.5.2006 - חותמת ארוע - יום דנמרק בתערוכה

12. 11.5.2006 - חותמת ארוע - יום שבדיה בתערוכה

Export-Import

Arie Giladi - Yoram Giladi

Office: Tel-Aviv, 76 Allenby, St.

P.O.B 4980 Tel-Aviv, 61049 Israel.

Tel. 03-5163871 Fax: 972-3-5162921

E-mail: gil-adi@zahav.net.il

Internet: http://ipf.nethost.co.il/giladi/

Member: ISDA, IFSDA

בולי גלעדי

מבחר בולי ישראל, חו"ל ונושאים. יבואני אלבומי IMPORTA

והוויד (פסים שחורים), ובולי הרשות הפלשתיאית

רח' אלנבי 76 ת"א, קומה ב' טל': 03-5163871, סלולרי: 0547-390-225

קונים: בולי ישראל עם שובל וגליונות זכרון* (ללא חלודה)

שנה	בול	ש"ח
1977	מועדים '77	1.20
1978	מועדים '78	1.20
1983	ולנברג	1.40
1983	זכרון '83	0.60
1984	זכרון '84	0.60
1986	זכרון '86	0.80
1986	חבינשטיין	3.50
1987	זכרון '87	1.00
1988	אנה פרנק	1.20
1989	זכרון '89	1.00
1989	רשי	6.00
1991	דואר אלקטרוני	3. —
1992	אזולאי	1.20
1992	בן-איש חי	1.60
1998	חסידי אומות העולם	7.50
1998	חסידי אומות העולם גליון	45.00
גליונות זכרון		
1974	דואר עברי (3)	1. —
1976	פורים	0.50
1979	שלום	0.50

שנה	בול	ש"ח
1950	אויר I	400. —
1950	אויר I 5 פרוטה	100. —
1950	גב	400. —
1952	מנורה	400. —
1954	הרצל	1. —
1955	עליית הנוער	3. —
1959	זכויות אדם	0.80
1960	מועדים '60	2.50
1961	מזלות	7. —
1961	עצמאות '61	1.30
1962	אל - על	1.50
1962	עצמאות '62	3. —
1964	שח	3. —
1966	מוזיאון	18. —
1967	בלפור ויצמן	0.50
1968	אויר יצוא	4. —
1969	דוד המלך	2. —
1970	מועדים '70	1. —
1972	ארי	4.50
1972	עצמאות '72	4. —
1973	דנמרק	1.20

* קונים עד להשלמת המלאי הדרוש. קונים המציעים למכור כמויות גדולות חייבים לתאם מראש.

קונים גם בולי ישראל בכמויות מכל השנים גם אלו שלא מופיעים ברשימה - פרטים נוספים יינתנו בדוקן שלנו

H.S. PHILA

WE WANT TO BUY
רוצים לקנות
HOLOCAUST PHILATELIC MATERIAL
חומר פילטלי ממחנות
PLEASE PHONE: 03-6957652 - FAX 03-5178100
H.S. PHILA
ה.ש. פילא בע"מ, ת.ד. 4933 ת"א 61040

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוט-ג'ורג'יה,
נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל.
ניתן לעשות הזמנה בדאר.

סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER
מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

בית טוב

בולים בכל הנושאים בכמויות מ-50 עד 500 בולים.
חבילות לפי מדינות, כל בולי ישראל, אלבומים.
בקרר אותנו:

<http://www.bait-tov.com> E-mail: info@bait-tov.com
בשעות הערב 03-5535313. מחירים מפתיעים.

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל ונושאים,
הופיע מחירון בולי ישראל 2003
בולי אוטונומיה פלשתינאית,
יבוא אלבומי (IMPORTA) והוויד
רח' אלנבי 76, ת"א, קומה ב', טל. 03-5163871

בולי מוגרבי

סוכנויות יבוא אביזרי בולאות ייצור אלבומי מעטפות,
בולי ישראל, יודאיקה, בולי אוטונומיה וכל מה שתבקש
מהעולם בבולים ומעטפות כולל מינויים.
שעות הפתיחה: 13:00-10:00, 19:00-16:00,
בימי שלישי אחה"צ – סגור, רח' פינסקר 5, תל-אביב,
טל. 03-5289012, פקס. 03-5251240

NEGEV HOLYLAND STAMPS

— מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה

— המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו

— מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה

— ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE, OTTOMAN
PERIOD, JUDAICA

— AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue

Ask about special low vendor commission rates

P.O. BOX 8101 - TRENTON NJ 08650 USA

E-mail: LEADSTAMP@AOL.COM

Phone: 609-298-2891

קונים בלבד !

קונים אוספים ולוטים של מעטפות ומכתבים
שעברו בדואר מפלשתינה וישראל
(לא מעטפות יום ראשון)

תשלום מיידי

אמנות מוצרים בולאיים (ישראל) בע"מ

טל. 03-9512356

אוניסטמפס - קטלוג חינוך

בולי גרמניה, אנגליה, שווייץ,
צרפת, ישראל,
נושאים, יודאיקה ועוד.

במכירה פומבית הקרובה, במחירים זולים
ת.ד. 32120 תל-אביב 61320,
טל. 03-5661077

אליק רינק

בולים ומטבעות וטלכרד
קונה ומוכר

רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 4124,
טל. 03-6297192, פקס. 03-5255131,
מען: 03-5227922

מוטי ברש - בולי דיזינגוף

בולים — ישראל וחו"ל — מכירה, קניה, הערכה
מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים
המבחר הגדול בארץ!!

דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420,
טל. 03-5251552, 03-5715228,
פקס. 03-5715228

הספריה הבולאית

של התאחדות בולאי ישראל

הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל פתוחה
לקהל הרחב בימים ג' וה' בשעות 19:30-16:00
(ללא תשלום)

השאלת ספרים הביתה רק לחברי ההתאחדות —
קטלוגים, מגזינים, ספרות — הכניסה חינוך

רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א',
טל/פקס 03-6295547

Israel Philatelic Federation Magazine

Shovel

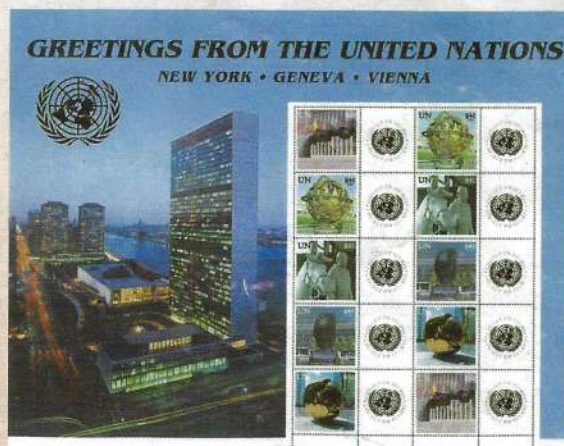
No. 61 • APRIL 2006

- Naharia Emergency mail.
- Jerusalem 2006 - National stamp Exhibition.

בולי או"ם למען זכויות אדם, איכות הסביבה ושלום עולמי

בואו לבקר אותנו בדוכן או"ם בתערוכת הבולים העולמית "ירושלים" 2006
בולים מרהיבים - גיליונות מיוחדים - פריטים מהודרים,

● מחיר נומינלי ● עדכון שוטף ● הזמנות מיוחדות ● יעוץ מקצועי

לפרטים: ה.ב.י. - לילך גלעד טל: 03-5256553
דוא"ל: j98794@netvision.net.il